ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

4. 10. 1985. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLVII ● 100 ДИН. ● БРОЈ 1762

ХОГАР СТРАШНИ

DIK BROWNE

Ripley

Веровали или не!

Светски шампионат

У ПЛИВАЊУ НА ГУМЕНОМ КОЛУТУ СВАКЕ ГОДИНЕ ОДРЖАВА СЕ НА РЕЦИ КОЛОРАДО У ГРАДУ ЈУМА, ДРЖАВА АРИЗОНА. СТАЗУ ДУГАЧКУ 13 КИЛОМЕТАРА ОВЕ ГОДИНЕ ПРЕШЛО ЈЕ 1500 ТАКМИЧАРА.

ИНСЕКТ PHYLLIUM SICCIFOLIUM

КОЈИ ЖИВИ НА ЦЕЈЛОНУ, ИМА НОГЕ, ПИПКЕ, БОЈУ И ОБЛИК ЛИСТА, А ПО ТЕЛУ ШАРЕ КОЈЕ ПОДСЕЋАЈУ НА ЖИЛИЦЕ ЛИСТА.

АМЕЛИ СИАР (1750–1830)

ЖЕНА ЈЕДНОГ ЧЛАНА ФРАНЦУСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА, ЗНАЛА ЈЕ НАПАМЕТ СВА ВОЛТЕРОВА ДЕЛА – 35 ТОМОВА СА ОКО 18000 СТРАНИЦА.

Магарац на предавањима

АМОНИЈУС ДРАМАТИКУС (319–396), ЧУВЕНИ ПРОФЕСОР ГРЧКЕ ГРАМАТИКЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ У АЛЕКСАНДРИЈИ, СВАКОГА ДАНА ЈЕ ДОЛАЗИО У ШКОЛУ ЈАШУЋИ НА МАГАРЦУ, КОГА ЈЕ ЗАТИМ УВОДИО У УЧИОНИЦУ МЕЂУ СТУДЕНТЕ ГДЕ ЈЕ „СИВОЊА" ОСТАЈАО СВЕ ДО КРАЈА ПРЕДАВАЊА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● у последњих неколико година број кенгура у Аустралији опао је од 31 на 8 милиона. Еколози кажу да су на то утицале неке одлуке власти (од њиховог меса праве конзервирану храну за псе и мачке), беспоштедан приватан лов и суша која је у овом веку надмашила све претходне. Ако се нешто не промени, кроз двадесет година биће потпуно истребљени.

●●● најмању књигу на свету штампала је издавачка кућа Магонца. Величина јој је 6×6 милиметара а дебљина 2,6 мм. Садржи „оче наш" на седам језика.

●●● један њујоршки хотел отвара течај за куваре, али само за полазнике између седме и четрнаесте године – уз могућност хонорарног запослења. Разлог: у том животном добу све се лакше учи, па и кување.

●●● жабе које настањују шуме у близини места Крут у Швајцарској, да би стигле до језера, у време љубави, морају да пређу преко ауто-пута. Тада масовно завршавају под точковима аутомобила и представљају опасност за возаче. Проблем је решен тако што је испод ауто-пута специјално за њих прокопан канал до језера.

●●● Италијан Салваторе Калабрезе, изведен пред суд у граду Потенци, у размаку од 20 минута осуђен је двапут: једном на седам година, због крађе оружја, и на још две године – због утаје пореза.

●●● на последњем сајму возила с педалама у Франкфурту, приказан је бицикл са затвореном кабином. Његов конструктор Вилфред Ајкорн назвао га је „савремени". Тежак је само пет килограма.

●●● дечак по имену Мустафа који је игром случаја доспео из палестинског логора у Италију и незванично важи за усвојеника бившег председника Пертинија, успео је за само годину дана да положи све разреде основне школе. Пошто је изузетно паметан, очекује се да ће на исти начин стићи до матуре.

●●● у малезијској држави Перак сви свештеници којима недостају зуби добиће их и то о трошку државе. Верници су се жалили да сада не изговарају јасно текстове из Корана.

●●● стари Египћани сматрали су светим сва поља засађена бобом. Веровали су да на тим местима поново оживљавају душе умрлих.

●●● посао домаћице сврстан је у најопасније. Несрећни случајеви у кући три пута су чешћи него на било ком другом (радном) месту.

МАЛА ИГРА ЗА ВАС

КИНЕСКИ ЗМАЈ

МОЖДА ЋЕТЕ БАШ ВИ, ГОДИНУ ДАНА, ДОБИЈАТИ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК” БЕСПЛАТНО

Ово је једна веома позната песма Јована Јовановића Змаја преведена на кинески. Превео ју је Ченг Ен Бо.

Тако је наш Чика Јова постао и кинески змај.

Треба погодити како се зове девојчица из ове песме.

Пошаљите одговоре – одгонетке – на адресу: Редакција „Политикиног забавника”, Македонска 29, 11001 Београд, поштански фах 124 саназнаком „ЗМАЈ”.

Пет читалаца који пошаљу тачне одговоре добиће годишњу претплату на „Политикин забавник”.

Треба ли да вам кажемо да уз одговор напишите и своје име и презиме и адресу, разуме се на купону који прилажемо.

*

妈妈的记忆

我们的小尤娃，
从椅子上边说边嚷嚷道：
“妈妈，妈妈，妈妈！
你知现在是几点吗？
那钟走得特别准。
这是吃午饭的时间啦；
我已经饿了，想吃饭，
钟也饿得肚子咕噜咕噜。
鸟儿歌唱别有意，
它也饿得肚肠直响眼发花。”

郑恩波 译

*

ЧИКА ЈОВА НЕВЕН

Цртеж из Чика Јовиног часописа за децу „Невен”

КУПОН ЗА МАЛУ ИГРУ „ЗМАЈ”

Девојчица се зове ....

Име и презиме ....

Адреса: ....

Место: ....

КАКО НАТЕРАТИ ПТИЦУ ДА УМИЛНИЈЕ ПЕВА

Сећање дописника „Политике" из Пекинга

У КИНЕСКИМ ЈАВНИМ ПАРКОВИМА ИМА ВИШЕ КИНЕЗА НЕГО ТРАВЕ. У ЊИМА ИМА ОПЕРСКИХ ПЕВАЧА, ГИМНАСТИЧАРА, ОДГАЈИВАЧА ПТИЦА, ПОСМАТРАЧА РАСЦВЕТАВАЊА ЦВЕТОВА, БУБАЛИЦА, ХВАТАЧА ПАУКОВА...

У близини дописништва „Политике" у Пекингу налази се парк Житан. Пекинг нема много зеленила, па је за људе из суседства тај парк нека врста уточишта. Ту свако може да ради шта му је воља. Љубитељи цвећа посећују изложбе хризантема у једном малом павиљону (тврдили су ми да је било изложено преко 120 врста хризантема у свим бојама). Гимнастичари тренирају. Одгајивачи птица присуствују представама најбољих певачица и помало тргују. Многи раде традиционалну кинеску гимнастику dai siquan, познатију на страни као „бокс сенки". Музички аматери свирају мелодије из класичне пекиншке опере. Младићи и девојке гласно вежбају лекције из енглеског језика.

Место за јавну усамљеност

У Кини су станови мали, а људи је много. Схватања о личном комодитету друкчија су него код нас. Свако настоји да у стану, дворишту или насељу што више подреди себе оп штем ритму и што мање смета другима. Парк је место за јавну усамљеност. Тамо певач може да пева колико га грло носи и да живи у уверењу да не смета никоме. Чак се ни лош певач не стиди: пева јер воли да пева. то је у парку његова приватна ствар, а онај коме његово певање смета нека одшета даље.

Парк Житан, као уосталом и сви паркови у Кини, ограђен је гвозденом оградом. На улазу се мора купити улазница. Цена је симболична – само три фена, колико стаје и кутија шибица. Плаћа се делимично као прилог фонду за одржавање парка и плату чувара, а делимично зато што се свако задовољство плаћа. (Ако купите месечну карту – добијате попуст.) То је традиција од које се одступа само у време државних празника: за Први мај и Дан Републике, 1. октобар, паркови су бесплатни.

Парк има своје цветне алеје, неколико изложбених павиљона, вештачко језерце, брежуљак с видиковцем, дечје игралиште, неколико продавница, међу којима чак и продавницу антиквитета, један камени жртвеник из давних времена, камени плато на коме се увече приказују филмске представе (а гледаоци сами себи из комшилука донесу шамлице или столичице на склапање), један ресторан у коме су кувари чувени по својим кулинарским вештинама и, сасвим по страни, бетонски простор за забаву омладине на котураљкама.

Траве много нема. Једно је објашњење да Кинези верују да се у трави легу комарци. Друго, стручније, каже да је вода драгоцена за пиће и усеве и да се не може трошити за поливање траве. Треће, за посетиоца најубедљивије, само се намеће, не негирајући неопходно прет-

ходна два: толико много људи хода по парковима да на утабаној земљи трава не би израсла ни уз већу бригу.

Придружи се групи и вежбај

Упркос томе, у парку ћете више сазнати о приватном и друштвеном животу Кинеза него из многих књига или филмова.

У „културној револуцији" гајење птица или златних рибица осуђивано је као „буржоаска склоност", а певале су се само револуционарне песме. Ја сам у парку Житан, пре него у кинеској штампи, наслутио да долази време великих промена када сам видео прве љубитеље птица како износе своје кавезе у природу и када сам једне вечери чуо групу младића како уз гитару на кинеском певају „Ла палому" и „Подмосковске вечери".

У класичном кинеском сликарству омиљене теме су птице и цвеће. Паркови могу да понуде извесно објашњење за то ако видите озбиљне људе како чуче и ћуте, као опчињени, посматрају расцветавање цвета. То је спор процес, као кад бисте настојали да уочите кретање казаљки на ручном часовнику. Кад се цвет најзад расцвета, имате утисак да су пробуђени сведоци постали солидарни у деоби неког, само њима доступног задовољства и да су открили да су пријатељи и истомишљеници.

Dai jiquan, успорену кинеску гимнастику којом Кинези одржавају здравље и лече хроничне болести, раде у рано јутро све генерације.

Вежба се колективно, у групама с неким искуснијим вежбачем као спонтано изабраним инструктором. Довољно је да се придружите групи која одговара вашим жељама и вашем познавању вежби, зависно од тога да ли тек почињете или сте већ нешто од раније знали.

Свакодневни сусрети проширују познанства и рађају нова пријатељства. Пензионери се не могу жалити на усамљеност. А и људи других доба зближавају се по сличности склоности и често овакво познанство, у друштву у коме је лична веза веома важна, помаже да се касније реше ствари о којима се за време вежби није разговарало. Риболовци или ловци увек су пажљивији једни према другима, него према осталом свету који не познаје њихова задовољства.

Одевени кавези

У групи музичара аматера ритуал је увек исти: чека се завршни тренутак кад ће стари Ванг или стари Цанг да отпевају своје омиљене арије из пекиншке опере. Кад су сами, они се на друге не обазиру. Али, кад су у друштву, кинеска оријентална учтивост налаже да се нећкају и да дају предност другима, за које кажу да су бољи од њих. Најзад, на наваљивање осталих, један од њих почиње да пева. У том делу парка остале активности престају, присутни се претварају у концертну публику.

Кавези с птицама покривени су црним навлакама. Власник обично хода њишући у свакој руци по један кавез. За њега, особито ако је у поодмаклим годинама, то је добра гимнастика. За птицу, која балансира у мраку на пречаги, то је такође вежба рефлекса и мишића. Потом се скида црна навлака и птица, откривши лепоту ведрог и светлог дана, почиње да пева – умилније, кажу, него што би иначе певала.

Неке врсте птица хране се само пауцима и један младић продаје пауке. Остаје тајна како их је толико много наловио, али његову спретност наслућујете већ и по начину на који их продаје. Пауци гамижу у порцуланској чинији. Сваки покушај да изађу из ње је безуспешан, јер је површина превише глатка. Дневни оброк за птицу је обично десетак паукова, а сваки паук стаје један фен. Како одабрати баш десет паукова? Просто: из гомиле се захвати порцуланском кашиком и пауци се преспу у фишек од хартије. Да не би побегли, продавац снажно дуне у фишек и сатера их на дно. Затим затвори фишек и љубазно се осмехне муштерији.

Изложбе патуљастог дрвећа

Понекад у парк стигне продајна изложба патуљастог дрвећа. Данас су у свету по одгајању патуљастог дрвећа Јапанци познатији од Кинеза. Али, ову уметност, као и многе друге ствари на Далеком истоку, измислила је древна кинеска цивилизација. Тога ћете се сетити по детаљу: у саксији није само једно дрво, него читав пејзаж, а уметник није заборавио да на врх окомите „стене" постави и минијатурни павиљон с кровом од црвене керамике.

●

Кинески парк је најживљи у рано јутро, али не престаје да живи све до касне вечери. Шетачи су тада увиђавнији него преко дана: праве се да у пролазу не примећују загрљене љубавнике на клупама испод крошњи жалосне врбе.

Драгослав Ранчић

Илустровала Босиљка Кићевац

МАЛА СТВАР А ВЕЛИКИ ПРОНАЛАЗАК

НИСУ СВИ ЖИВЕЛИ У ГРАДУ, НИСУ СВИ ИМАЛИ СВОЈ ТРГ, НИСУ СВИ МОГЛИ ДА ВИДЕ КОЛИКО ЈЕ САТИ. ЧОВЕК ЈЕ ХТЕО ДА ИМА СВОЈУ СПРАВУ И СВОЈЕ ВРЕМЕ У ЏЕПУ

Сат на звонику катедрале у енглеском граду Солзберију сматра се најстаријим сачуваним механичким сатом на свету. Постављен је 1386. године. Радио је пуних 498 година без грешке, а онда су 1956. морали да га поправљају. Само му се до тада клатно зањихало више од 500 милиона пута.

Али најтачнији и најкомпликованији сат на свету је „Олсонов сат", постављен у Градској скупштини у Копенхагену. За 10 година, колико су га правили, мајстори су у њега уградили 14 хиљада делова! Осим минута и сата он показује и низ других временских јединица, а његов механизам опише пун круг за 25.753 године! Овај сат у 300 година погреши за само – половину секунде!

Овакви и слични сатови, постављени на звоницима и кулама, јављају се у средњем веку. Први је био постављен у енглеској Вестминстерској кули, а био је назван Биг Том.

На нашој територији прву сахат-кулу подигли су Турци у Скопљу. Механизам је донет из Сигета, а из истог места био је и мајстор који се бринуо да сат исправно ради. Један Француз, који је у 16. веку путовао Турском, у свом путопису тврди да је у то време овај сат био једини јавни сат у целој Туској!

Нирнбершка јаја

Временом је употреба сатова постала свакодневица без које човек није могао да планира своје време испуњено све већим обавезама. Али јавни сатови били су мало непрактични, јер свако ко је желео да сазна тачно време морао је да отрчи до главног трга. То није био никакав напор само онима који су живели у његовој близини.

Томе је доскочио скромни немачки ковач Петер Хенлин. Он је 1510. године био оптужен да је вештац! Главни сведок оптужбе био је кројач Кунцер, који је тврдио да је у ковачевој соби приметио округли предмет налик јајету у коме је нешто куцало попут срца! У силном страху он је разбио ту ствар о под!

Срећом, недужни ковач је успео да поправи своју стварчицу и кад ју је показао судијама ови су о под разбили своје мале пешчане сатове! Тако су на свет дошли први часовници названи „нирнбершка јаја". Људи су их носили са собом и тако у сваком тренутку знали колико је сати. Све до 1670. године Немачка је држала монопол у производњи, али тада се десио случај који је ствари окренуо другим током.

Те је године један енглески трговац путовао високогорским пределима Швајцарске: Установио је да његов џепни сат више не ради. Свратио је код локалног ковача Данијела Жанрихарда и замолио га да га поправи. Ковач је одмах рекао трговцу да никад у животу није видео џепни сат, али да ипак може да покуша да ту стварчицу доведе у ред. Данима је Данијел чепркао по сату, растављао га и састављао и на крају га – поправио!

Након што је енглески трговац отишао, швајцарски ковач је затворио своју ковачницу и дао се на посао да направи и себи један такав сат. И после месец дана сат је био готов! Требало је да прође читавих 30 година док се у Швајцарској није појавио други мајстор са својом радионицом.

Само 50 година касније Швајцарска индустрија сатова освојила је цео свет.

Забрањено кијање

Швајцарска је једина земља на свету која има специјалне школе за произвођаче сатова. Ко успешно заврши седам година у једној од седам школа истог тренутка може да добије посао у било којој фабрици сатова у свету.

Ђак прво полаже пријемни испит, у ствари, два теста. На првом, помоћу минијатурних клешта и одвијача, мора у металној плочи с различитим рупама да стави одговарајуће сићушне завртње који помешани леже у једној кутији. При том се мери време потребно за одабирање завртња и број грешака. Други задатак састоји се у састављању слике од малих изрезаних делова, да би се оценила моћ запажања.

Иако ове школе, као по неком правилу, углавном похађају мушкарци, неке специјалне послове при прављењу сатова обављају искључиво жене. То је, на пример, изузетно тешко и пипаво постављање танких опруга, где грешка од само једне десетине милиметра може сатни механизам да учини непрецизним по неколико минута на свака 24 сата. Са друге стране, искључиво мушкарци рукују завртњима који су толико мали да 50 хиљада стане у један напрстак!

Велика тачност и умешност у овом послу тражи се и од радника који раде за машинама. Како би, иначе, и могло другачије, кад та чуда од технике могу да прережу влас људске косе на 50 потпуно једнаких уздужних делова! У неким радионицама је забрањено водити сваки разговор, јер водена пара из уста нагриза металне делове који се уграђују у сатни механизам. Радник који се прехлади истог трена одлази на боловање. Кијање се овде сматра највећим злочином! Пушаче не запошљавају! Жене не смеју да користе парфеме, дезодорансе и лак за нокте! У свим просторијама и зими и лети одржавају се иста температура и влажност ваздуха.

Сат је и мода

Швајцарски статистичари тврде да данас од 100 особа њих 95 носе ручни сат. А први ношени ручни сат направио је Жерард Гиређо 1880. Био је то један из серије позлаћених сатова квадратног облика. Носили су их обешене о ланчић наруквице.

За историју ручних сатова 1927. је била изузетно значајна година. Тада је пливачица Мерцедес Глејс препливала канал Ламанш са сатом на руци. Тадашњи новинари посветили су у новинама једнак простор њеном успеху као и ручном сату. Та околност – сат у води – запрепастила је тадашњи свет. Од тог тренутка ручни сатови су углавном заменили џепне.

На облик и изглед сатова у протеклим временима највише је утицала мода. Кад су на мушким оделима кројачи почели да праве џепове, сајџије су почеле да праве џепне часовнике. Око 1650. године мушкарци су волели прслуке, па су сајџије измислиле џепне сатове са ланчићима.

Мода је, на крају, била та која је лансирала и кварцне сатове. Њих је 1966. године пустила у продају швајцарска индустрија сатова не верујући у успех. Иако је та прва серија била изузетно скупа одмах је распродата. Тржиште је, захваљујући фабрикама са Далеког истока, убрзо било преплављено јевтиним кварцним чукама.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

Мода је изазвала и хоби – сакупљање старих сатова. Реч је о примерцима који данас вреде гомиле новца. За први ручни сат на свету (који смо поменули) страсници дају и по 50.000 западнонемачких марака!

У Немачкој живи сајџија Хорст Ландрок који је светски познат по својој изузетно великој колекцији старих сатова. Он поседује 600 зидних, стоних и џепних сатова који су мерили време како обичним људима, тако и веома познатим војсковођама, песницима и папама.

У Јапану се налази велика збирка сатова фамилије Камигучи. У њој су готово сви примерци из времена јапанских феудалаца, па се зато више одликују лепотом израде, него практичношћу и прецизношћу.

Што су сатови старији и необичнији цена им је виша. Почетну цену имају часовници који су припадали славним личностима. Тако је пре двадесетак година џепни сат енглеског војводе од Велингтона продат за 27 хиљада фунти стерлинга. То је и данас рекордна цена једног џепног сата!

Кварц уместо клацкалице

Некад се говорило да нема часовника који би увек ишао тачно – данас се на то више и не помишља. За разлику од клацкалице, код класичног сата, која се покрене 86.400 пута за један дан, код кварцног сата „срце" куца 30.000 пута у секунди! То је највећа гаранција да је показано време тачно. Електроника је донела и нове благодети. У сићушном кућишту ручног сата сада су смештени чипови који рачунају време за неколико различитих временских зона, брину о датумима, памте рођендане и телефонске бројеве, буде сопственика с неколико различитих мелодија, штопују време, мере температуру ваздуха. Чак се употребљавају и као радио и телевизијски пријемници!

Управо овакав џиновски напредак индустрије сатова свакодневно нуди све боља техничка решења. Она преко ноћи потискују јучерашња у старо гвожђе. Данас се у стручним круговима прича да су швајцарске и јапанске фирме испитале и произвеле сатове 2000. године који имају толико нових решења да су ови наши данашњи само музејска вредност.

Зоран Карапанчев

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ШТА КАЖЕШ, БАЈО, ЗА МОЈ НОВИ РЕСТОРАН?

ПА, БРКИЋУ...

РЕКАО САМ ДА ТЕ НА КРАЈУ ЧЕКА ПРИЈАТНО ИЗНЕНАЂЕЊЕ...

ОВДЕ ХРАНУ МОЖЕШ ДА ПЛАТИШ БОНОВИМА ЗА ТОПЛИ ОБРОК!

ЕВО, САД ЋУ ТИ ИЗРАЧУНАТИ КОЛИКИ ЈЕ ТВОЈ ДЕО!

С ОБЗИРОМ ДА СИ УЗЕО КАВИЈАР ЗА ПРЕДЈЕЛО И ПРАСЕТИНУ, МОРАЋЕШ ДА ПЛАТИШ МАЛО ВИШЕ!

ЕВО ТИ! УКУПАН ЦЕХ ЈЕ ХИЉАДУ ПЕТСТО ЧЕТРДЕСЕТ ДИНАРА...

...ШТО ЋЕ РЕЋИ ДА ЈЕ ТВОЈ ДЕО СЕДАМДЕСЕТ ЧЕТИРИ ДИНАРА! ПЛУС ДЕСЕТ ОДСТО БАКШИШ!

А ЈЕ Л' БАКШИШ МОРАЈУ ДА ДАЈУ ЧАК И ТВОЈИ ПРИЈАТЕЉИ?

10/3

МИРИЈАМ РОТШИЛД – БЕСМРТНИК БЕЗ ДИПЛОМЕ

КРАЉИЦА БУВА ИЗ РОДА БАНКАРА

Миријам Ротшилд одлази у Лондон само због музеја и библиотека. Иначе каже: „Град ми одузима много енергије јер видим и оно што ме не занима и чујем гомилу бесмислица. За то време у природи се догађају истинске драме".

ЗНА СВЕ О ЛЕПТИРИМА, БУБА-МАРАМА, КЛЕРКУ ГЕБЛУ, ШЕТЛАНДСКИМ ПСИМА, ДИВЉЕМ ЦВЕЋУ ИЗРАЕЛА. ОД СВЕГА, ТА БОГАТАШИЦА ВЕРОВАТНО НАЈМАЊЕ ЗНА О НОВЦУ

Таман посла да је назовемо бакица. А Миријам Ротшилд баш тако изгледа. Очекивао би човек да је затекне с унучићима који јој се врте око ногу док спрема недељни ручак.

Сасвим супротно. Миријам је или за микроскопом, или записује своја научна истраживања (до сада јој се појавило четврт милиона речи што у књигама што по студијама), у потрази је за новим примерцима који ће обогатити њену колекцију инсеката, негде је на терену.

Већ у четвртој години лутке је заменила буба-марама. Кад је после школе требало да крене на студије, породица је рекла – не. Факултет ће уништити њену природну надареност и љубав према учењу.

Миријам Ротшилд је све постигла сама. Седамдесетих година стигла је потврда за њен рад. Добила је почасну диплому Оксфордског универзитета. Да завиримо у образложење тог високог признања.

„Необично је да у природним наукама (анатомији, хемији, ентомологији, фармакологији, неурофизиологији, зоологији) било ко, а најмање једна жена, стекне почасну диплому а да није дипломирала ни на једном факултету."

Ове године се уписала и на листу бесмртника. Постала је члан Британског краљевског научног друштва – ту почаст мало њих доживи.

Удала се у двадесетој и родила шесторо деце. Кад би их око осам увече сместила у кревет, почињало је „њено време". Села би за микроскоп и сатима радила. Заинтересовале су је буве.

Ови бескрилни инсекти, досадни станари и код људи и код животиња, преносиоци су разних обољења.

Она се позабавила зечјом бувом која преноси болест – миксоматозис. Објавила је 1952. године књигу о овим сићушним напастима. Тада су је прозвали – краљица бува.

Са 60 хиљада микроскопских препарата овог инсекта Миријам је, између осталог, и прва успела да сними бувин скок.

– Да је човек бува – објашњава Миријам смешећи се – могао би да скаче с врха педесетоспратног солитера до подножја, 30 хиљада пута, и да се ниједном не заустави. Фантастично, зар не?

Брине је што се врсте дивљег цвећа смањују.

– То је као да милионе година еволуције неке врсте једноставно гурнемо низ сливник. Покушавам да наше ливаде поново прошарам. На два места досадну траву заменила сам цвећем, има га најмање сто врста. Људи схватају колико сам у праву и од мене откупљују семе јагорчевине, звончића. Желим да оживим ливаде какве су биле још у библијским временима.

Миријам Ротшилд живи у Ештон Волду, малом месту у нортемпширској грофовији на два сата вожње од Лондона. Сама је. Деца су се разишла, од мужа се развела пре тридесетак година. Друштво јој прави седам шетландских овчара.

Некада је њена кућа врвела од света. У другом светском рату у Ештон Волду био је смештен део америчког осмог ваздухопловног корпуса, око шест хиљада војника. Њену кућу претворили су у болницу, у близини су подигли хангар за авионе (Миријам је од тог хангара направила зимску башту).

Седамдесетседмогодишња старица сећа се узбуђења кад је прва летећа тврђава Б-17 стигла у Енглеску. Никад нико до тада није видео авион који лети на већој висини и још за собом оставља беличасти траг. У најмање триста мисија полетели су амерички авиони пут Немачке управо с узлетишта на брзину направљеног поред Миријамине куће.

А шта је Миријам Ротшилд радила у рату? И даље је тајна. Своју мисију не жели да открије. Само каже да је и данас пресрећна кад се пробуди и помисли да је рат завршен.

Кад стигне, Миријам сврати до свог паба (крчме). Крцат је препарираним животињама, лептировима, сликама цвећа. Све је то њено.

Основала је и јединствен музеј. У њему су изложене слике које праве људи оболели од шизофреније. Каже да је шизофренија интересује од младости. Њена породица је основала и посебан фонд за испитивање и лечење нервних болесника.

Миријам Ротшилд жели да стигне на све стране. Зато спава само четири сата.

У кући јој је, за сваки случај, увек спакован кофер.

ВЕС

РОТШИЛДИ НИСУ САМО БАНКАРИ

Миријам Ротшилд, био је у души природњак. Он је и порасута свуда по свету потекла је од Амшела Ротшилда, сина ситног трговца из Франкфурта (Амшел је рођен 1744).

Амшел је имао пет синова. Најстарији – Натан стигао је средином 18. века у Манчестер. Већ с петнаест година почео је да се бави банкарским пословима. Давао је новац за Велингтонову војску.

У британској лози Ротшилда. После Натана долази Лајонел, велики пријатељ најзначајнијег британског државника Дизраелија. За њим, његов син Нати који се сматрао правим краљем Енглеске. Он је први Јеврејин који је постао члан Парламента.

Нати је имао два сина, Волтера и Чарлса. Ниједан није био заинтересован за финансије. Чарлс, отац Миријам Ротшилд,био је у души природњак.Он је и подигао кућу у Ештон Волду. Кад је први пут дошао у тај крај, желео је да купи земљиште. Убрзо је сазнао да су његови власници, ко други, него – Ротшилди. Умро је млад, Миријам га се једва сећа.

Провела је младост уз стрица Волтера. Он је вечито био у дуговима. Све паре трошио је на истраживања. У његовој служби било је 400 људи, на свим крајевима света. Они су за његову колекцију скупљали ретке примерке. Оставио је за собом збирку од 250 хиљада лептира, 30 хиљада птица, 300 хиљада инсеката и 144 џиновске корњаче.

– Био је прави чудак – сећа се Миријам која на видном месту у кући држи Волтерову фотографију. – Једном се у Доњем дому појавио сав у белом, с белим цилиндром на глави. То, је као да се данас председник Реган сав одене у ружичасто.

– Другом приликом возао се кроз Хајд-парк у кочијама које су вукле зебре. Или се шетао у друштву џиновске корњаче од 150 лета по имену Ротумах!

ЗАБАВНИКОВ КВИЗ

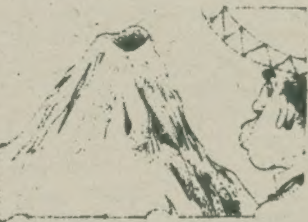
ЦЕРАР НА ДВОРУ КАРЛА IV

Ако желите да проверите своје опште знање, покушајте да одговорите на ових петнаест питања. Пазите, у овом квизу дали смо за свако питање по три одговора од којих је само један тачан. Ако сте тачно одговорили на сва питања, честитамо. А ако, пак, нисте свезналице, потражите решење у дну стране.

1. Кад је Прометеј украо божанску ватру и дао је људима. Зевс је наредио Хефесту да од земље и воде начини жену. Кутију коју јој је дао она је из радозналости отворила и из ње су изашла сва зла и раширила се светом. Како се она звала?
а) **Персефона**
б) **Пандора**
в) **Пентесилија**

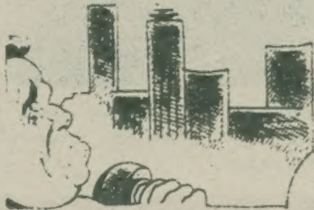
2. Оризаба или Ситлалтепетл је:
а) **вулкан, највиши врх Мексика**
б) **планина у Перуу**
в) **бог плодности код Астека**

3. Један члан популарног састава „Битлси" није под правим именом:
а) **Џорџ Харисон**
б) **Пол Мекартни**
в) **Ринго Стар**

4. Дугогодишњи дописник „Политике" из Њујорка био је:
а) **Ђука Јулиус**
б) **Јуриј Густинчич**
в) **Ристо Бајалски**

5. Како се зове народ, директан потомак хамитских Египћана који ни после арапског (641) ни после турског (1517) освајања Египта није прешао на ислам?
а) **Хасиди**
б) **Хамити**
в) **Копти**

6. Кадуља или куш зове се још и:
а) ***жалфија***
б) **мајчина душица**
в) **хајдучка трава**

7. „Ако већ тучете децу, туците их без разлога, јер су сви други разлози глупљи!" Ово су речи:
а) **Бранка Ћопића**
б) **Љубивоја Ршумовића**
в) **Душка Радовића**

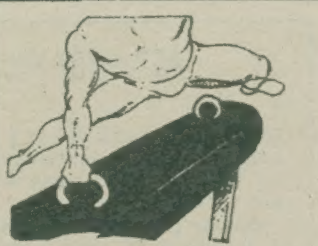

8. Панагирик је:
а) **хвалоспев**
б) **наука о панонским ископинама**
в) **мађарско национално јело**

9. Интернационалу, међународну пролетерску химну, испевао је:
а) **Владимир Владимирович Мајаковски**
б) **Ежен Потје**
в) **Перси Биш Шели**

10. Мирослав Церар, који је у историји гимнастике остао као најбољи такмичар на коњу с хватаљкама, освојио је неколико олимпијских медаља:
а) **3 златне и 1 сребрну**
б) **2 златне и 1 сребрну**
в) **2 златне и 1 бронзану**

11. У Спилберговом филму „Индијана Џонс" главни лик оживљава:
а) **Харисон Форд**
б) **Џек Николсон**
в) **Ричард Чемберлен**

12. Бери-бери је недостатак витамина у организму (авитаминоза):
а) **$Б_1$**
б) **Ц**
в) **А**

13. Карат, ознака за финоћу злата, потиче од грчке речи која значи:
а) **племенит метал**
б) **рогач**
в) **прави, истински**

14. Фрегата је:
а) **војна пратња**
б) **птица тропских мора и ратни брод**
в) **специјална поморска јединица**

15. Франсиско Хозе Гоја био је дворски сликар шпанског краља:
а) **Филипа II**
б) **Фердинанда VII**
в) **Карла IV**

Решење:

1. **б** – Пандора. (Пентесилеја је краљица Амазонки а Персефона – богиња подземља и природе)
2. **а** – висок је 5700 метара, изнад 4500 метара покривен вечитим снегом
3. **в** – Ринго Стар се зове Ричард Старки
4. **б** – Јуриј Густинчич
5. **в** – Копти и данас тврде да су једини прави потомци древних Египћана
6. **а** – жалфија
7. **в** – Душка Радовића
8. **а** – јавни говор у нечију похвалу који се одржавао на свечаним зборовима у античкој Грчкој. Данас има углавном негативан призвук означавајући изрицање ласкавих и претераних признања
9. **б** – француски пролетерски песник испевао Интернационалу само неколико недеља после пораза Париске комуне. Музику написао раднички композитор Пјер Дегајтер. Први пут је изведена 1888. у Лиону.
10. **в** – 2 златне и 1 бронзану
11. **а** – Харисон Форд
12. **а** – $Б_1$
13. **б** – карат је био прво тежинска мера. У старом веку семенке рогача служиле су као тегови за мерење тежине скупоцених предмета, отуда назив.
14. **б** – од 13. века тако се називају бродови различитих типова; то је уједно и врста обалске птице грабљивице тропских мора
15. **в** – Гоја (1746 – 1828) постаје 1786. дворски сликар Карла IV

СЕДАМ ГРАДОВА ОТИМАЛО СЕ О ХОМЕРА

САМО О СЕБИ НИЈЕ ПИСАО

ЗАГОНЕТКЕ ОКО ТРОЈЕ (КОЈА ЈЕ, МОЖДА БИЛА У НАШОЈ ГАБЕЛИ) СКРЕНУЛЕ СУ ПАЖЊУ НА АУТОРА „ИЛИЈАДЕ” У КОЈЕМ ЈЕ ОПИСАН ТРОЈАНСКИ РАТ. РЕЧ ЈЕ О КЉУЧНОМ ЧОВЕКУ ОВЕ ПРИЧЕ. ТАЧНИЈЕ, ОД ЊЕГА ЈЕ СВЕ ПОЧЕЛО

Још старе Хелене (Грке) је занимало питање ко је био Хомер, чију су песничку снагу с ретком једнодушношћу признавали сви народи свих времена. У каквим условима је живео и певао, и шта је утицало на развиће његове изванредне песничке обдарености. Подаци који постоје о његовом животу најчешће су огрнути плаштом Мита, као и јунаци које је опевао у својим еповима. Седам градова у Хелади отимало се за част да су Хомеров завичај – Смирна, Род, Колофон, Саламина, Иј, Арг и Атина, а поред њих спомињу се и Хиј, Итака, Пил и Кима. У каснијем

добу неки су својим нагађањима о Хомеровом завичају толико застрањивали да су га налазили чак у Египту или Италији. То је навело сатиричара Лукијана да се свему томе наруга у својим „Истинитим приповеткама”, где каже да се састао са Хомером кад је ходио Елисеј, и да је од њега дознао да је он, Хомер, био Вавилонац.

2

Хомер није одмах постао песник; првобитно занимање му је било морепловац, а песник је постао тек после многих животних искустава. На својим путовањима доспео је до Африке и Хиспаније (Шпанија) и, најзад, на острво Итаку, где се упознао с Ментором, Одисејевим пријатељем, коме је Одисеј пред полазак у рат против Троје поверио на чување сву своју имовину и породицу. Од Ментора Хомер је све сазнао о Одисеју.

Са својих путовања Хомер се вратио сиромашан, као што је и био. Настанио се у јонском граду Колофону, где је саставио и свој први еп: „Маргит” (о јунаку – глупаку). Али му се убрзо вратила болест очију, за коју неки тврде да је добио на Итаки, и ослепео је. (О Хомеровој слепоћи најстарији подаци не кажу ништа.)

3

Из Колофона Хомер је отишао у Смирну, али се није дуго задржао у њој. Напустио је Смирну да би путовао по свету као певач и песник. Пут га је навео и до малоазијске кимске колоније Неон Теикос; ту је сложио еп о тебанском рату, „Тебаиду”. Потом је, као већ признати песник, предложио граду Кими да га опева за стан и храну – али је одбијен. Кажу да су од тада сви песници избегавали Киму.

Хомер је извесно време провео у малоазијској Фокеји, где је – сад већ под именом Хомер – саставио „Малу Илијаду”, коју је приграбио месни песник Тесторид и однео на острво Хиј – и издао је као своју. Хомер је пошао у потеру за њим, али му је на Хију приређена „добродошлица” која је могла да га кошта и живота, да се није на време склонио код извесног пастира Главка. Ту га је открио Главков господар и узео га за учитеља свога сина. У таквим животним условима који су му гарантовали бар неку сигурност Хомер се и оженио, али је и даље живео веома скромно; кад се удавала једна његова кћерка, није јој у мираз могао дати ништа друго осим – један свој еп: „Киприју”. (Године 1925. нашао се издавач који је понудио милион долара за ауторско право на тај Хомеров еп, али је то био лоше уложен новац. „Киприја” није Хомерово дело; с њим има заједничко само то што се бави догађајима који су довели до Тројанског рата.)

4

Остатак живота Хомер је провео на Хију. Ту је, делом на Хију, делом на путовањима за која му се прижила прилика, саставио „Илијаду”, затим педесетак кратких песама, па химне боговима, затим пародију на јуначке епове „Бој жаба и мишева”, и на крају „Одисеју”.

Као седокоси старац Хомер је добио позив да посети Атину. Кренуо је на пут, али до Атине није никад стигао. Ветар и таласи одбацили су његов брод на острво Иј. Тамо се на обали упустио у разговор с младићима који су ловили рибу. Кад их је упитао да ли су шта уловили, одговорили су му загонетком: – Оно што смо уловили, то смо убили, а што нисмо оставили смо да плива. Узалуд се Хомер трудио да реши ту загонетку. На крају су му рекли да су то вашке (а и сам је био вашљив).

Ту, на Ију, Хомер је умро.

Наставио је да живи у „Илијади” и „Одисеји”.

• • •

Као што се седам градића отимало о Хомера тако се 77 биографа отимало да опише прави живот Хомеров.

Ово је само један од животописа.

Марко Крајшић

НОВА САЗНАЊА О СТАРИМ ЕСКИМИМА

ЛУТКЕ ИЗ ЛЕДА

ВОЛЕЛИ СУ ЛЕПА ОДЕЛА И – ДОБРА ЈЕЛА. ИМАЛИ СУ, МЕЂУТИМ, ПРИЛИЧНО СУРОВЕ ОБИЧАЈЕ. ТЕЛА ОСАМ ЖЕНА И ДЕЦЕ, КОЈА СУ СЕ НА ГРЕНЛАНДУ САЧУВАЛА 500 ГОДИНА, ПРИЧАЈУ НАМ О ЈЕДНОМ ИЗУЗЕТНОМ НАРОДУ

У првом тренутку археолозима се учинило да су открили лутку. Била је сахрањена заједно с три жене и једним дететом у ескимској гробници старој 500 година у Килакитсоку, на Гренланду. Али, то мало тело била је беба од 6 месеци. Дечак? Девојчица? И од чега је умрла? Лекари и научници нашли су се пред једним од најнеобичнијих открића у последњих неколико година. Највероватније је да је тај малишан остао без мајке и да је остављен на хладноћи да умре „лаком" смрћу: био је то прилично чест обичај међу старим Ескимима. Деца којој мајка умре пре него што напуне годину дана представљала су терет за заједницу. И ово дете је било жртва суровог обичаја.

Пратили су моду

Цела ствар почела је 1972. године, када су два брата у граду Уманак на Гренланду открила археолошко налазиште Нугсуака (440 километара северно од поларног круга). То је била гробница Ескима који су умрли у 15. веку. Мумифицирана тела била су савршено очувана: ниске температуре, одсуство влаге и бактерија, спречило је процес распадања.

Први пут су тако могла да се, помоћу најсавременијих техничких средстава, испитају тела, одећа и предмети који су припадали старим становницима Гренланда. Зато се данас зна нешто више о култури, обичајима и начину живота старих Ескима. Има више података о прошлости највећег острва на свету које је своју независност од данског патроната стекло тек 1979. године.

Анализом мумија дошло се до многих података: на пример, да се загађеност средине на Гренланду од средњег века до данас повећала осам пута.

Пре него што су археолози из Данске могли да стигну до плаже у Нугсуаку, прошло је шест година. Тек тада се пришло послу. Постојала су два гроба издубљена у стени и покривена равним камењем. Клима која влада у тим пределима и положај гробова створили су природне услове за балсамовање: ту дува сув ветар који изгори влагу, а једна страна планине штитила је гробове од сунца, кише и снега.

На Гренланду су налажени и други гробови, али појединачни – гомилице камења и костију. У овом малом заливу Килакитсока (у преводу: ниско небо) зналци су се нашли пред групном гробницом чије значење нису знали. У првом гробу лежала су поређана једно на друге тела три жене и два детета, а у другом још три жене. Једно дете било је без сумње дечак.

Друго дете, у ствари, та минијатурна мумија, била је сачувана боље од осталих тела. Стручњаци нису тиме били много изненађени: јер је телесна температура та која у првом тренутку утиче на распадање организма. Што је виша температура то се бактерије брже размножавају. Тела мање деце се зато спорије распадају, јер

Илустровао: Дерко Ристић

Овако данас замишљамо живот Ескима од пре пет векова.

Пре пет векова ескимске жене носиле су веш од крзна фоке.

топлота из њих брзо нестаје

Мумије су прво пренесене у главни град Гренланда Готхаб, а затим у Копенхаген, где се њима бавило више од педесет научника. Ботаничари, зубни лекари, биохемичари, дерматолози, геолози и зоолози подвргнули су тела која је балсамовала природа свим могућим тестовима, проучени су нокти и коса, зуби, трагови тешких метала, паразити и остаци несварене хране. Мумије су снимане и икс, гама и инфрацрвеним зрацима, који су, између осталог показали и да су нека лица била истетовирана.

Посебна прича је одећа и бунде које су остале савршено очуване. Фини начин на који је та одећа обрађена говоре о добром укусу, о склоности ка лепом облачењу старих Ескима.

Целокупним истраживањем руководили су стручњаци из Копенхагена Јирген Нордквист, конзерватор, и Харт Хансен, патолог. Тражили су одговоре на многа питања: ко су били ти људи? Како су умрли? Или су можда убијени? Ипак, није било знакова да је над њима вршено било какво насиље.

Мумија стара 500 година: тело ескимског детета нађено у леду.

Да би тачно утврдили колико су мумије старе, подвргли су их тесту са угљеником 14 (метода која омогућава да се одреди старост неког предмета мерењем остатака овог радиоактивног изотопа у његовој молекуларној структури). Показало се да је група Ескима живела око 1475. године, с могућношћу грешке од 50 година више или мање.

Антрополошке и радиолошке анализе као и преглед зуба помогли су да се утврде полови и узрасти. Жене из првог гроба имале су 25, 30 и 45 година. Од друге три једна је умрла у 20. години, а остале у 50. Разлоге њихове смрти научници су могли само да претпоставе.

„Могла је да је убије нека од епидемија која је у то доба харала", каже Харт Хансен. „Постоји могућност и да су умрле природном смрћу или од болести, али у различита времена. Сигурно је да нису умрле од глади, јер смо испод коже нашли подебео слој масног ткива. Поред тога, у најмлађе жене нашли смо знатну количину хране."

Да ли је то била нека срећна и богата заједница којој су ове жене припадале? Килакитсок је вероватно била нека врста малог раја: постојали су одлични услови за лов и риболов. Али зашто нема тела мушкараца? Хансен каже: „Ескими су умирали много чешће од њихових жена – у лову и риболову, и несрећним стицајем околности... У свим таквим приликама они су били далеко од својих насеља.

Рендгенски снимци дечака од четири године показали су неправилности на карличној кости која се често среће код монголоида. Није могао да хода и вероватно је убијен да се остали из групе не би с њим мучили.

Преглед зуба пружио је нове податке: није пронађен ниједан кваран. Из анализе зуба извучен је још један значајан податак у вези са загађивањем Гренланда: присуство олова у телима која су живела пре пет стотина година било је осам пута мање него данас. Живе у коси мумија било је три пута мање него данас. И за то постоји објашњење: Ескими су се хранили највише рибом и морским сисарима. Ови су таложили живу из морске воде, где се она налазила у знатним количинама, као последица некадашње учестале вулканске активности на Земљи.

Проучавање мумија из Килакитсока је завршено. Наредно поглавље везано је за њихов повратак на Гренланд, у Национални музеј у Готхабу. Пре тог путовања биће подвргнуте гама зрацима да би се ослободиле клица, бактерија и гљивица којима су се брзо напуниле путујући далеко од свог заштићеног склоништа.

М. И. Ш.

НАВРХ ЈЕЗИКА

МИЛИЦИОНЕР И БРЕСКВЕ

Чика Васа се језиком и правописом бавио из забаве. Другови у кафани, с којима се састајао сваке среде пред вече, обично су га задиркивали што не нађе неки паметнији и практичнији хоби. Те вечери, међутим, он им је задовољно рекао:

– Ви причајте шта хоћете, али ја сам данас уз помоћ науке о језику избегао да платим казну саобраћајцу!

– Како, како? – заграјали су сви. – Причај!

– Ако је то истина – рекао је Драшко, Васин најбољи други и најстрожи критичар – плаћам ти пиво!

– Па ето – почео је Васа. – Нешто нисам добро скренуо, он ме заустави, тражи ми возачку и саобраћајну и онда примети да ми је један жмигавац сломљен. „Друже", вели онако важно, „с неисправним жмигавцем нисте смели да возите". Ја му објасним да тај жмигавац већ два месеца тражим по свим радњама, али га нема ни за лек. „То је ваша ствар", вели он. Ја сад почнем да се расправљам...

– А, то много помаже, да водиш дискусију са саобраћајним – иронично примети неко из друштва.

– Само ти слушај. Кажем ја њему: „Дозволите, ако је жмигавац обавезан део аутомобила, онда сам ја дужан да га имам на возилу, али су ваљда и трговци дужни да га имају у радњи!" Он ми сасвим хладно одговара: „То ви, друже, реците тржишном инспектору, а ја сам саобраћајни милиционер". Е, ту се мени упали сијалица.

– Каква?

– Кажем му ја: „Милиционер, рекосте? Јесте ли кад размишљали о тој речи? Ви можете да се упоредите са функционером и магационером". „Врага могу", почне он, „моја плата..." Ја га прекинем. „Не, не", кажем, „сад ћу ја да вам објасним. Видите, језички стручњаци одавно упозоравају да није правилно рећи **магационер**, јер од **магацин** може да буде само **магацинер.** Облик **магационер** без сумње је настао по лажној аналогији с речима као што су **функционер, пензионер, револуционар** и томе слично, које су изведене из именица латинске треће деклинације: **functio functionis, pensio pensionis** и тако даље. Елем, **милиција** је такође латинска реч, али не спада у трећу деклинацију него у прву. Шта то значи?...

– Ниси ваљда милицајца питао „шта то значи"?

– Јесам, али сам одмах и одговорио. То значи да се у латинском мења **militia, militiae** – сасвим исто као и код нас, **милиција, милиције** – а не постоји никакво „милиционис". Отуда је облик **милиционер** или **милиционар,** који смо вероватно примили из руског, неправилно грађен! Ви сад мислите: у реду, имамо облик **милицајац...**

– Ништа ми не мислимо – рече Драшко.

– У реду, не прекидај. **Милицајац** је начињено по аналогији са **полицајац,** а то је од немачког **полицај (Polizei).** Али пошто **милиција** на немачком, није и „милицај" нити та реч уопште има везе с немачким, излази да ни **милицајац** није добро начињено. Требало би, у ствари, рећи „милицијац", као од Сирија – Сиријац и слично. Али ко каже „милицијац"?

– Нико! – повика друштво у хору.

– Тачно. Сада већ вероватно наслућујете мој закључак. Језикословци нису тако кратковиди да наметћу непостојећи „милицијац", него прихватају **милиционера (милиционара)** и **милицајца,** јер је тако пракса одлучила, без обзира на правила. Е, ја само тражим да се иста логика примени и на жмигавце: оно чега нема не може да буде обавезно! А таквих примера има још много у језику. Рецимо, од именице **бресква** генитив множине је **бресака.** Куд се деде оно „в"? Тај облик мора да је први употребио неко ко је уместо **бресква** говорио **бреска.** А ипак данас и граматике и Правопис признају генитив **бресака,** јер је чињеница да тако говоримо, не „пекмез од брескава" него „од бресака". Па онда, узмите глагол...

– Стани, ако бога знаш! – прекиде га Драшко. – Ти хоћеш да нас убедиш да си све то испричао милиционеру, и да се он сложио с твојом логиком и рекао ти да слободно наставиш вожњу с разбијеним жмигавцем?

– Па, није било баш тако – признаде Васа. – То сам ја вама све до краја испричао да бисте схватили суштину, а он... он није имао стрпљења. Још тамо негде док сам причао о деклинацијама, он поче да колута очима, као да каже „Овај није чист", па одмахну руком, врати ми дозволе и оде. Али битно је да ја нисам платио казну, и зато, Драшко – плаћај пиво!...

Иван Клајн

ОВОГА ПУТА ИМАМО ЧАСТ ДА ВАМ ПРИКАЖЕМО ТРИ ЧУВЕНЕ НОЋОБДИЈЕ ДИКЕНСА, ДИМУ И КАФКУ. ПРАВИЋЕ ИММ ДРУШТВО, НЕШТО КАСНИЈЕ И ЖОРЖ САНД, УЗ ЈЕДАН РАСПУКНУТИ ПАРАДАЈЗ НА ОБАЛИ ЦРВЕНОГ МОРА

ЖОРЖ САНД И КОЊСКИ ПАСИЈАНС

НЕСАНИЦА

Да ли вам се некад дешава да не можете да заспите? Ако је тако, нека вас то не брине – то је можда само знак ваше генијалности! Да наведемо само три позната писца који су патили од исте ствари – Чарлс Дикенс, Александар Дима и Франц Кафка! Али можда можете да покушате с њиховим леком против несанице. Дикенс је, на пример, веровао да његов положај као и место кревета имају изузетну важност. Увек је проверавао да ли је узглавље кревета окренуто у правцу севера. Затим би легао тачно у средину кревета мерећи растојање од једне и друге странице кревета и свога тела помоћу раширених руку. И Кафка је делио ово схватање да је положај за време спавања од највећег значаја. У дневнику је овако описао свој омиљени начин падања у сан: „Морам себе да учиним што тежим – то ми доноси сан. Кад легнем прекрстим руке и шаке ставим на рамена, тако се осећам као војник с ранцем на леђима". Дима није могао сам себи никако да помогне па се обратио лекару. Дијагноза је била да је за све криво нередовно одлагање на починак. Зато му је преписао следеће: „Појести једну јабуку сваког јутра у седам сати испред Тријумфалне капије". Надао се да ће тако натерати Диму да промени навике и почне да устаје и леже у исто време. Али, Дима је више волео да банчи него да једе јабуке па је променио – лекара!

ПИТАМО ДАНАС – ОДГОВАРАМО У ПЕТАК

Не сумњамо да су неки од вас једноставно одбили да се баве проблемом који смо вам поставили у прошлом броју, правдајући се да пасуљ служи за јело а не да се од њега слажу редови с парним бројем зрна уздуж и попреко. Али, за оне који су покушали а ипак нису успели, ево решења. На нашем цртежу се лепо види којих је шест зрна пасуља требало узети а да остане парни број у сваком реду, уздуж и попреко!

Данашњи задатак се тиче тврдо куваног јајета, али вам је за његово решавање потребна само бистра глава. Хоћете да јаје кувате тачно 15 минута. Немате при руци сат – само два пешчана сата, од којих један показује време у трајању од 7 минута, а други време у трајању од 11 минута. Како ћете помоћу ова два сата измерити време од 15 минута колико је потребно да се јаје скува?!

УПОЗНАЈТЕ СЕ СА ЖОРЖ САНД

Жорж Санд се родила 1804. под именом Амантина Аурора Луцила Дупин. Кад јој је било осамнаест година удала се за барона Дудеванта

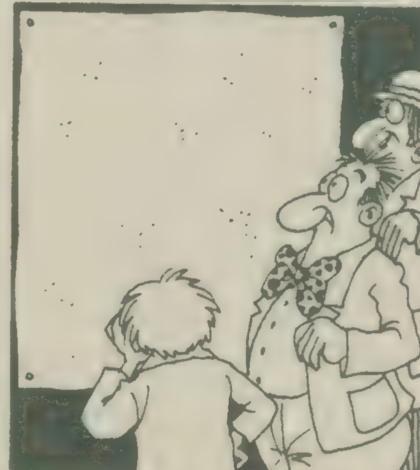

и с њим имала двоје деце. Али, после девет година брака, решила је да се ослободи свих других обавеза и посвети искључиво писању. Напустила је породицу и отишла у Париз, где се укључила у друштво уметника свог времена. Почела је да пише али је убрзо схватила да постоје јаке предрасуде у односу на жене-писце. У то време она се дружила с младим писцем по имену Жил Сандо и заједно с њим написала своју прву књигу. Књигу су штампали под именом „Жил Санд" и она је доживела велики успех. Кад је написала свој први самостални роман „Индијана", издавачи су инсистирали да остане презиме Санд, на шта је Аурора пристала, али је тражила да се име промени. Испочетка нису могли да се сложе које име да изаберу, а онда се неко сетио да је то дан Св. Ђорђа, па се чинило сасвим згодним да име Жорж придодају ономе Санд. Тог часа родила се славна књижевница Жорж Санд. То што је носила мушко име само је још подстакло њен мушкобањасти имиџ. Почела је да носи мушку одећу и пуши цигаре. Писала је све боље и ширила круг својих мушких пријатеља, већином млађих од себе. Међу њима је био и млади Фредерик Шопен, с којим је провела последње године његовог живота. Сама Жорж је урмла у 72. години, вољена и поштована од својих читалаца и литерарног света. Гистав Флобер и Александар Дима су присуствовали њеној сахрани. Виктор Иго и Иван Тургењев изразили су саучешће путем писама. Флобер је сахрану описао овако: „На сахрани сироте мадам Санд плакао сам као дете. Обичан народ је јецао крај њеног одра. Тог целог дана је падала киша па смо газили преко сеоског гробља по блату до чланака. Све је изгледало као поглавље из неког од њених романа".

НАПРАВИТЕ КОЛАЖ

Ако сматрате да сте сликарски антиталенат, изрежите неке облике од папира или исцепајте из часописа, или новина. Затим их залепите на подлогу и на тај начин направите слику. И сами ћете се изненадити како сте у стању да направите лепу и привлачну рукотворину. Ако сматрате да је то „нешто без везе", сетите се великог сликара Анри Матиса, који је, кад је већ био толико остарео да није могао да држи четкицу у руци, радио управо то – многи од његових колажа могу се видети у сликарским галеријама!

У сваком случају, та активност захтева више стваралачког напора него слика Алфонса Алиса која је изложена у Паризу 1883. године. Слика се звала „Прва причест малокрвне девојчице на снегу" а изгледала је овако!

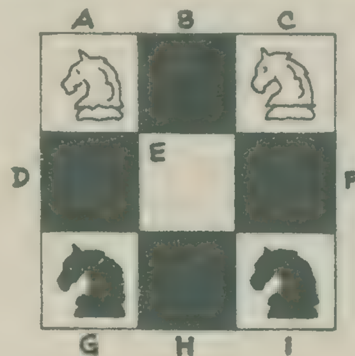

То је био обичан лист белог папира, без ичега на њему!

Следеће године он је изложио слику под називом: „Апоплексични кардинали убирају парадајз на обали Црвеног мора". Овога пута је, наравно, то био чист лист црвеног папира.

КОЊСКИ ПАСИЈАНС

Ако сте већ направили таблу са 3 × 3 квадрата, за игру „Пиони", о којој смо писали у једном од претходних бројева, ево и идеје за једну врсту

пасијанса који можете да играте на истој табли, с коњима из вашег шаха. Поставите их на четири краја табле. Беле с једне стране, црне с друге стране. Циљ је да бели и црни коњи измене своја места. Коњи могу да се крећу, као у шаху, у облику ћириличког слова Г. На пример, бели коњ на позицији Ц, може да иде до позиције Д или Х, док црни коњ на позицији Г може да иде или на позицију Ф или Б.

Ово није тако лако како замишљате. Циљ игре је замена места коња уз најмањи могући број потеза.

РЕКЛИ СУ... О ПРИРОДИ

ЦИЦЕРОН: Све што се дешава природним путем, треба сматрати добрим.

ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ: Природа никад не крши своје сопствене законе.

ШЕКСПИР: Природа је изнад уметности.

ВОЛТЕР: Људи се свађају, природа дела.

ШИЛЕР: Природа је беспрекорна с било које стране је посматрали, само је човек квари!

Мила и Тимоти Бајфорд

Илустровао: Зоран Петковић Петко

ПУСТОЛОВИНЕ БОКЕЉСКИХ МОРНАРА

ГУСАРИ С ЛАЖНИМ ЗАСТАВАМА

ЈЕДРЕЊАК ПЕРАШТАНА ИЗНЕНАДА СЕ НАШАО ОКРУЖЕН БРОДОВИМА АЛЖИРСКИХ ГУСАРА. ПОБЕЋИ СЕ НИЈЕ ИМАЛО КУД. ПРИХВАТИЛИ СУ БОРБУ У КОЈОЈ ЈЕ ПЕТ РАЗБОЈНИКА ДОЛАЗИЛО НА ЈЕДНОГ БОКЕЉА

Бура се смирила и једрењак „Santissima Vergine delle Grazie" (Пресвета Девица Милости) грабио је поред гребена Берленга уз португалску обалу. Капетан Јосип Бронза из Пераста је у својој кабини сводио рачуне с овог трговачког пута. Ако све буде у реду, и он и сувласник брода и терета, венецијански гроф Деметрио Перули, добро ће проћи. Само да однекуд не искрсну алжирски гусари као пре две године.

Око поднева 12. марта 1749. спустила се магла, ветар утихнуо. Мир нимало охрабрујући. Одједном, крик стражара с прамца:

– Бродови на видику, два. Јужно од прамца!

Бронза је зачас био на палуби. У даљини, кроз измаглицу, беласају се једра. Прилично далеко да би могао да установи њихов правац, још мање заставе. Сат касније стражар с јарбола поново се огласио, овог пута с вешћу да види још два једрењака, северније. Ни њима није могао да види заставу, ал' је више него извесно да иду према њима.

Капетан више није смео да оклева, одмах је наредио да се посада спреми на одбрану. Избачени су бокобрани у облику шиљака, за случај да непријатељски бродови, ако су они, покушају да се закаче за њихов брод. У међувремену стражар је објавио да је угледао још један једрењак – укупно пет. И сви су, с три стране, једрили према Пераштанима.

Кад су се приближили на пушкомет, у тренутку кад је Јосип Бронза хтео да изда заповед да се потпале фитиљи на топовима, непознати једрењаци су истовремено подигли енглеске заставе. Пераштани су одахнули и брже-боље и они истакли енглески стег. Највећи, очигледно командни, једрењак је уз подизање заставе испалио и топовски хитац. Поздрав!?

Судар је спас

Једрењаци су били све ближе. У једрима све више ветра. Изненада, уместо енглеских застава на њиховим јарболима залепршале су гусарске. Док је искусни поморац Јосип Бронза гледао не верујући очима, одјекнули су топовски плотуни. Једна кугла пролетела је тик уз прамац. Ни друге, на сву срећу, нису погодиле циљ. Одмах затим уследио је позив:

– Спустите једра ако не мислите да вас пошаљемо на дно!

Бронза је само одмахнуо руком и издао наређење посади да једра тако подеси да искористе јак ветар и избегну уклештење. Два гусарска једрењака спремала су се да Пераштанима са севера пресеку пут, остала три опасно су се приближила крми. Већ су витлали конопе са кукама не би ли се закачили за брод очигледно крцат примамљивим теретом. Паљба, што топовска што пушчана, никако да престане.

Пераштанима је ветар ишао наруку па су успели да избегну први једрењак. И срећа их још није напуштала, топовска ђулад нису направила никакву штету. Закратко. У сусрет, право на прамац, ишао је други једрењак. Шансе да и њега избегну није било. Капетан Јосип Бронза је за тренутак оклевао и онда, на изненађење посаде, одлучио да плове право на гусаре. У судар, ионако ће се тешко извући.

Међутим, гусари су брзо прозрели намеру Пераштана и на време се повукли истовремено испаљујући плотун из 22 топа. Опет без већих резултата. Истовремено, на једрењаку „Santissima Vergine delle Grazie" залепршала се застава светог Марка, заштитника Пераштана. Да гусари знају с ким имају посла.

На командном броду нападача паника: ђуле с једрењака капетана Јосипа Бронзе преполовило је главни јарбол и на палуби направило пустош. Искидана једра, конопци, мноштво рањених и мртвих. Можда ће гусари одустати?

До голе коже

Нису одустали. Навалили су још жешће. На несрећу Пераштана, ветар је ненадано стао. Једрењак, крцат теретом, није више имао довољно ветра у једрима. Гусари чији су бродови били лакши и бржи већ су направили обруч, киша олова закрилила је небо. Капетан Јосип Бронза је, сав очајан, гледао како од једара остају искидани дроњци, дрвена ограда у парчићима лети на све стране. Уз то, заглушујући јауци посаде.

Пре две године надвладао је алжирске гусаре, сад... Два једрењака сасвим су се приближила, посада већ с успехом бацала конопе с кукама за качење. Пераштани су секли што су могли, али се звук куке о палубу све чешће чуо. Онда су три топовска ђулета, заредом, погодила три јарбола која су се, уз заглушујући тресак, сручила на палубу. Кормилар више није давао знаке живота, поред њега и три члана посаде. Још четрнаест је било тешко рањено.

– Предајте се ил' ћемо вас на комаде сасећи! – допрли су гласови до Јосипа Бронзе.

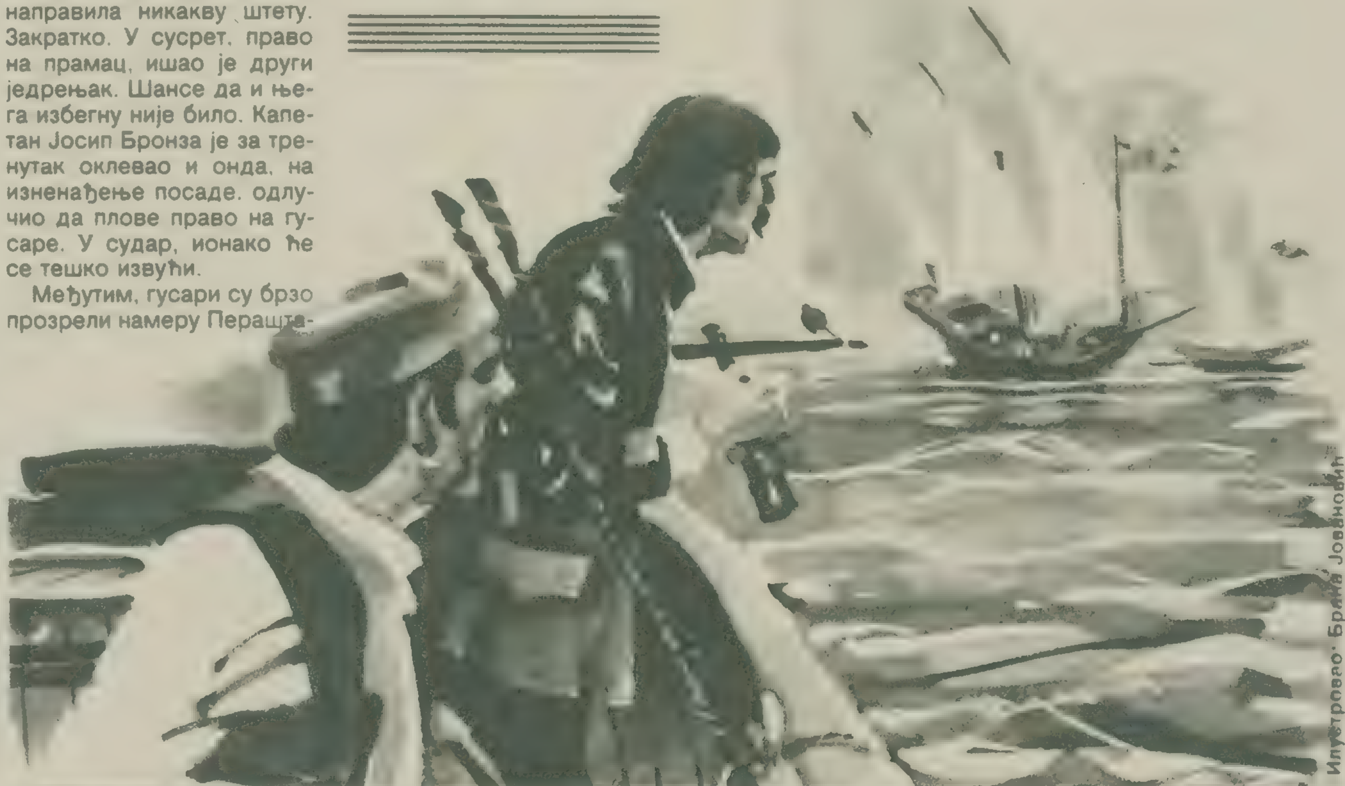
На једрењаку „Santissima Vergine delle Grazie" пустош. Више нема ко ни фитиље на топовима да потпали. Гусари се већ спремају да са сабљама у зубима ускоче на палубу. Нема наде. После готово пет сати нимало равноправне борбе – предаја. Гусари као помахнитали, двојицу су већ посекли. Један се устремио на Јосипа Бронзу коме је текла крв с ране на лицу.

На срећу, у истом тренутку поред капетана перашког једрењака створио се официр с командног гусарског брода. Капетан мора код беја, заповедника алжирских гусара. Без одеће. Све су свукли до коже, обичај морских разбојника. Беј дуго нетремице посматра Бронзу, онда питање зашто је био тако дрзак, зашто се одмах није предао. Одговор да су то правила понашања на бродовљу које плови под млетачком заставом и дужност сваког капетана очигледно су задовољили гусарског заповедника. Њему и заставнику дао је капут и кошуљу да не буду голи. Знак поштовања.

Читаво време до Алжира Јосип Бронза је обедовао са бејом. И у заробљеничком логору су га уважавали. Све док из Пераста није стигао откуп.

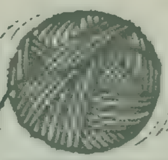
* * *

На острвцету Госпа од Шкрпјела, прекопута Пераста, и данас се налазе две слике у уљу. На обема битке у којима је учествовао капетан Јосип Бронза, 1747. и 1749.

Илустровао: Браниа Јовановић

Приредио:
П. Милатовић

живот је игра игра је живот

ЗАР ЈЕ ТО МОЈЕ ЛИЦЕ

Илустровао: Дарко Ристић

МАЛКОЛМ ЈЕ СКЛОПИО ОЧИ. – ГОТОВО! – ПОМИСЛИО ЈЕ И НИЈЕ СЕ ВИШЕ БРАНИО. ЧИМ ЈЕ ПРЕСТАО ДА СЕ ПОМЕРА, ГРИЗЛИ ГА ЈЕ ПУСТИО

Двоје младих Канађана грејало се уз зарђалу пећ. Малколм Аспеслет (19) и његова пријатељица Барб Бек (18) налазили су се на превоју Балу, на две хиљаде метара надморске висине, у Националном парку Гласијер у Британској Колумбији. Дан пре тога су пошли на успон. Све је ишло глатко док нису стигли на врх. Тамо их је изненадила вејавица па су преноћили у некој планинској колиби. Кад је вејавица попустила, двоје младих је кренуло према кући. Вијугави, пет километара дуг пут, водио је потоком према долини. Већ после једног сата прешли су пола пута – Малколм на челу, Барб за њим.

Скривена опасност

Стотину метара даље Малколм је одједном застао. Два медведића су се играла у потоку двадесетак метара удесно од њих. Дан пре видели су једну гризли-медведицу с двоје младих. Малколм је стао као прикован. Но, кад је подигао ногу да би учинио први корак, одједном је преко гребена наишла медведица, брундајући и фркћући од беса. Барб је одмах схватила да је то гризли – сребрнасти врхови крзна сијали су на сунцу, а животиња је имала и видљиву грбу.

Како нешто тако велико може тако брзо да се креће – помислила је кад је осетила како је Малколм гурнуо у гомилу снега.

Малколм је видео како из отворене њушке животиње висе дугачке нити пене. Секунд пре него што се наднела над њим, Малколм се сагао али га је шапа ипак погодила. За тренутак је остао без свести. Када је поново подигао главу, приметио је да је одбачен три метра. Гризли је сада открио Барб. Она је лежала непомично у снегу лицем према доле, док је звер стајала на њеној нози и угризла је испод потиљка. Малколм није више оклевао – за страх није било времена. Инстинктивно је потегао ловачки нож из појаса и урлајући полетео на животињу. Усправљена, медведица је била виша од два метра; била је од њега тежа, вероватно, 250 килограма. Он јој је скочио на леђа али се она није ни тргла. Чуо је како су јој зуби загризли у кост. Махнит од беса и очаја забио јој је нож до краја у крзно на потиљку. Затим се попео на снажну грбу и још једном зарио нож у врат медведице. Шикнула је врела крв. Са заглушујућим урликом медведица је забацила главу, избила Малколму нож из руке и сломила му зглоб.

Све је свршено

Онда га је ухватила са обе шапе и притиснула себи на груди. Млатила га је снажно шапама. Првим ударцем му је ишчупала косу с већим делом коже темена. А онда га је, чврсто држећи, котрљала по камењу. Медвеђе су га канџе више пута огребале по лицу. Онда се животиња сагла и угризла га за врат и рамена.

Малколм је склопио очи. – Готово! – помислио је и није се више бранио. Чим је престао да се помера гризли га је пустио, прекрио га камењем и грањем и одгегао.

Најпре Малколм није био сигуран да је уопште жив. Лежао је, није осећао никакав бол осим некаквог необичног куцања у зглобу на руци. Полако се усправио и тихим гласом позвао Барб.

Она није одговарала из страха да је медведица не чује. Отпузала је до руба јарка и видела крваво клупко косе. Тад је открила и Малколма. На десној страни његовог лица видели су се мишићи и тетиве. Готово да је остао без ока „Малколме, чекај ме, идем по помоћ!" – викала је Барб, додала му свој капутић и потрчала према планинском хотелу.

Прво што је Малколм чуо од својих спасилаца били су звуци из разгласа. Чувар Горди Пенто, Малколмов пријатељ, први је стигао. „Боже, младићу," рекао је, „тебе човек ни секунду не сме да пусти из вида". „Овог пута је готово, зар не?" – одвратио је Малколм. Нед Клоут, један од спасилаца, пружио је Малколму прву помоћ. Обмотао му је газом лице, ране на врату и ногама. Затим су га ставили на носиљку. Преко радио-уређаја позвали су хеликоптер који је требало да покупи Малколма с једне чистине испод обронака и отпреми га у болницу „Краљица Викторија" у Ревелстоку.

Награда за бол

Малколмова операција је трајала седам часова. Хирурзи су направили више од хиљаду шавова. Онда су га отпремили у болницу у његов родни град Едмондон. Преживео је четрдесет и једну трансплантацију коже.

После тога Малколм је недељама био безвољан. Није хтео ни с ким да разговара, мрзео је и себе и цео свет. Била му је неподношљива и сама помисао да ће га људи погледати. Није га уопште занимало шта му је Барб писала. Зар ико може да воли унакаженог човека?

У међувремену Малколм је сазнао да о његовој пустоловини прича цела Канада. И сам се зачудио што му никада није пало на памет да побегне и препусти Барб гризлију. Јунаком се, ипак, никад није осећао. Сад је добио и неколико медаља за своју храброст а предложили су га и за највећу награду коју даје канадска влада. Примио је чак једно одликовање из руку британске краљице Елизабете.

> * **По овом догађају снимљен је и филм „Гризли"**

Данас Малколм и Барб живе у близини Ванкувера. Малколм је шеф кухиње у неком ресторану а Барб службеница једне компаније. Сваке године нове операције помажу да се Малколмове црте лица потпуно изравнају.

Понекад питају Барб да ли се за Малколма удала из захвалности и сажаљења.

Она одговара: ожиљци не мењају човека.

Ф. Л.

ЏЕРЕМАЈА: НОЋ ГРАБЉИВИЦА II ДЕО

ЦРТА И ПИШЕ ХЕРМАН (HERMANN)

ПОСЛЕ ПРЕПАДА НА ЊЕГОВО СЕЛО, ЏЕРЕМАЈА ПОКУШАВА ДА ДОЗНА ШТА ЈЕ С ПРЕЖИВЕЛИМА. У ДРУШТВУ ЈЕ НЕЗНАНЦА КОМЕ ЈЕ СПАСАО ЖИВОТ...

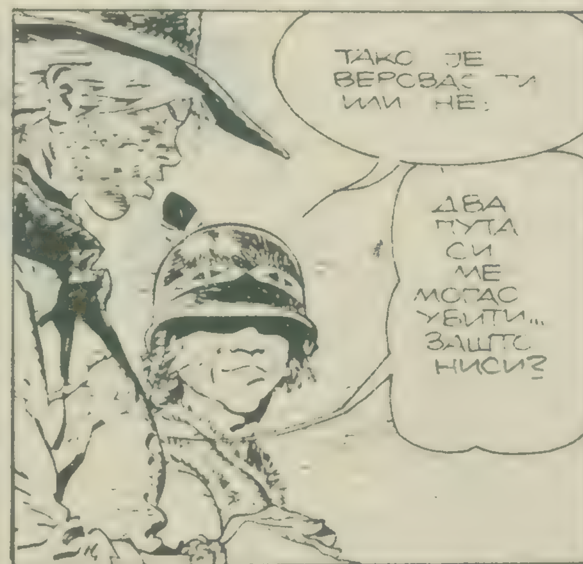

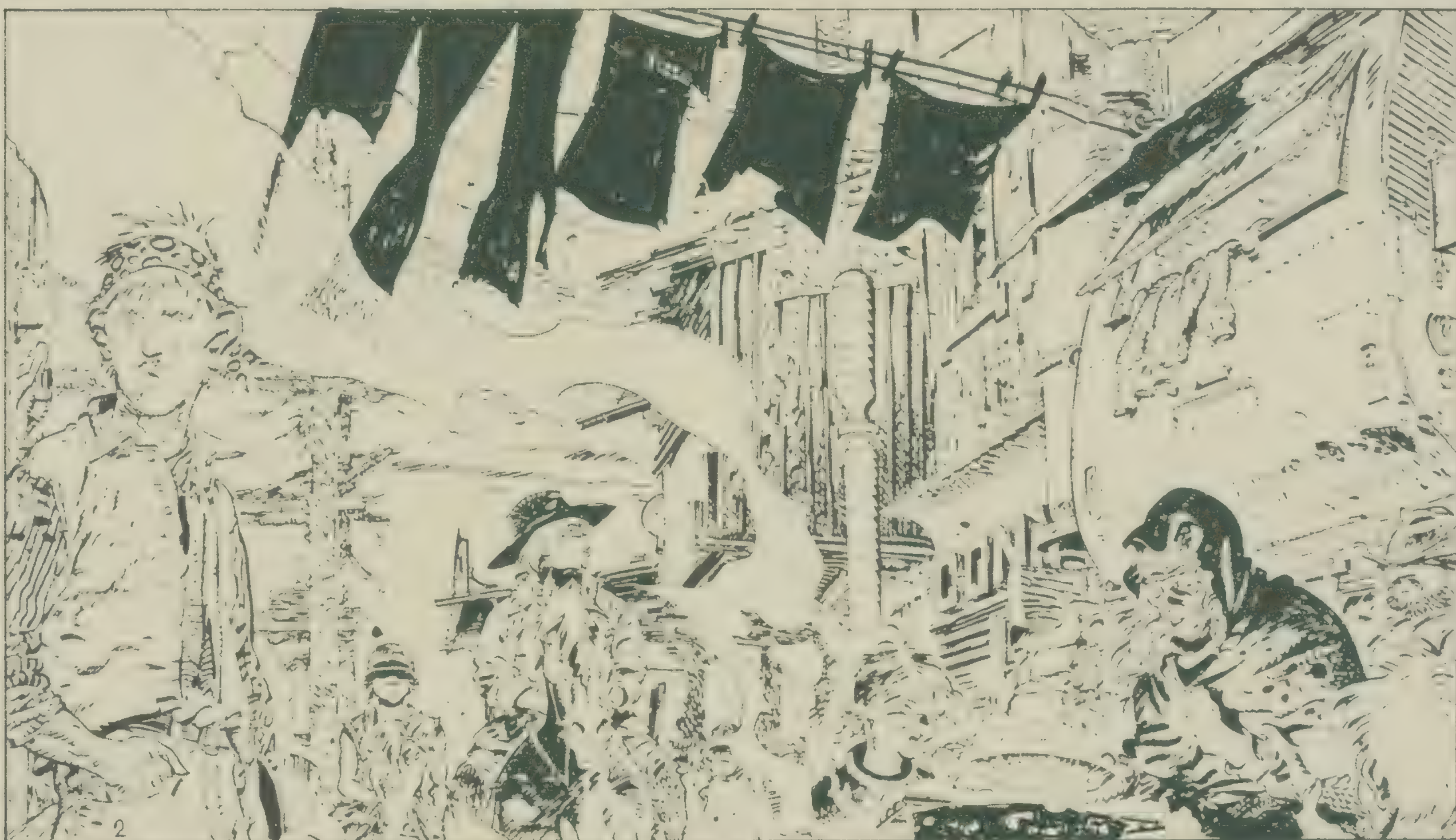

ЕХ, ТЕШКО ЈЕ ТО КАД ЧОВЕК НЕ ЗНА ШТА ЋЕ СА СЛОБОДОМ! АКО НЕМАШ НИШТА ПРОТИВ, МОЖЕМО ЗАЈЕДНО...
ЧУЈЕШ ЛИ?!

ЦИГАРУ, МЛАДИЋУ?
ЗОВЕМ СЕ ЦЕРЕМАЈА!

У ЛЕНГТОН ЋЕМО...

ЧИМ СЕ СМЕСТИМО, ПОКУШАЋУ ДА ПРОНАЂЕМ НЕКОГ ОД МОЈИХ...
ДОВОЉНО ЈЕ ДА ПРОЂЕШ КРОЗ МЕСТО ША-ПУЋУЋИ; НАЗДРАВ-ЉЕ, ЉУДИ И ЖЕНЕ!

АЛИ ПАЗИ – ШАПУЋУЋИ! АКО ВИЧЕШ, СВАШТА ЋЕ ДА ПЉУШТИ С КРОВОВА!

АААХ!

КАРДИ! ПОГЛЕДАЈ ГОРЕ!

ЗАШТО СВИ САМО ГЛЕДАЈУ?! ТРЕБА ПОЗВАТИ ЛЕКАРА...
ВАЖНО ЈЕ ДА ТИ НИЈЕ ПАО НА ГЛАВУ...

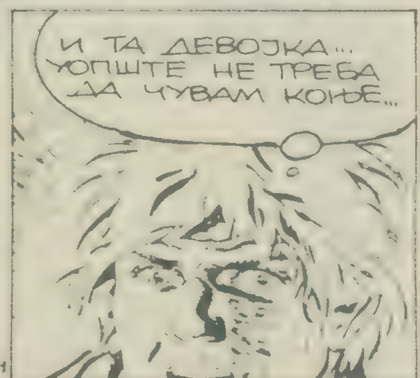
КАЖУ ДА ЈЕ ГУРНУТ...
ЕХ ТО СЕ СВУДА ДЕШАВА!

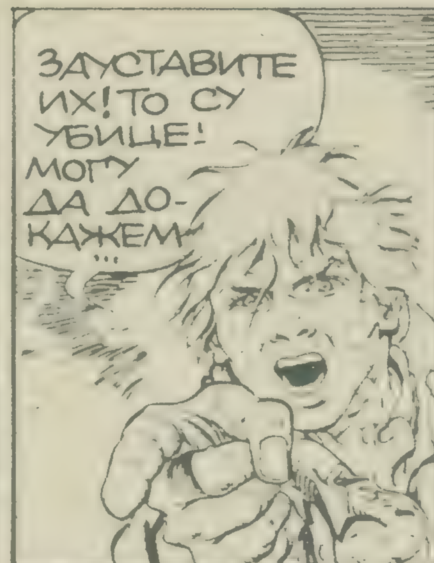
ТВОЈЕ МЕСТО ЈЕ ПРАВА ЏУНГЛА БЕЗ ЗАКОНА!
ДА НЕЋЕШ МОЖДА ТИ ДА ИХ УЧИШ РЕДУ?!
БАР

НЕ, ХВАЛА! НЕ БИХ ДА МЕ СРЕДЕ!
ТО И ЈА КАЖЕМ! УОСТАЛОМ ТВОЈА КОЖА ЈЕ У ПИТАЊУ!

ЗДРАВО, КАРДИ!
НИСАМ ТЕ ВИДЕЛА ЧИТАВУ ВЕЧНОСТ!

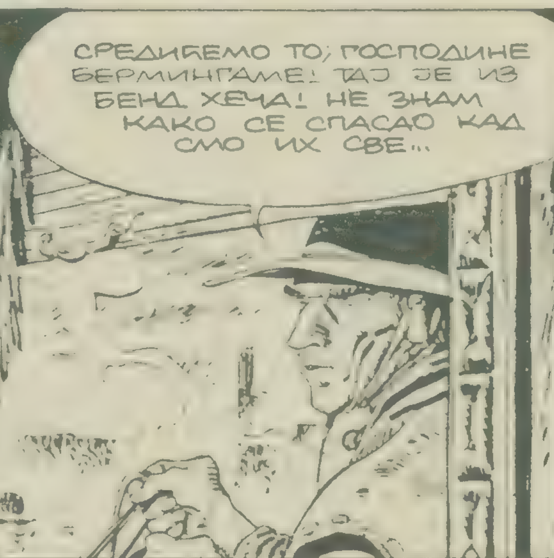
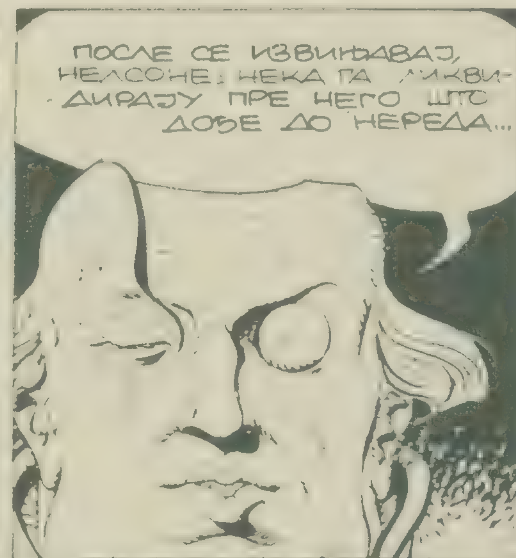
ДРЖИ! КУПИ НА ШАНКУ СЕНДВИЧЕ, А ОНДА ПРИЧУВАЈ МАЗГЕ! ВРАЋАМ СЕ ЗА ЈЕДАН САТ...

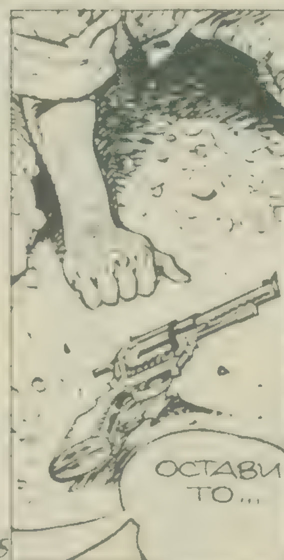
ЧЕКАМ ВЕЋ ДВА САТА! ТАЈ ПРАВИ БУДАЛУ ОД МЕНЕ!

И ТА ДЕВОЈКА... УОПШТЕ НЕ ТРЕБА ДА ЧУВАМ КОЊЕ...

ЦРНА КОЧИЈА! ТО СУ ОНИ!

ЗАУСТАВИТЕ ИХ! ТО СУ УБИЦЕ! МОГУ ДА ДОКАЖЕМ...

ОВОГ ПУТА НИКО МЕ НЕЋЕ СПРЕЧИТИ...

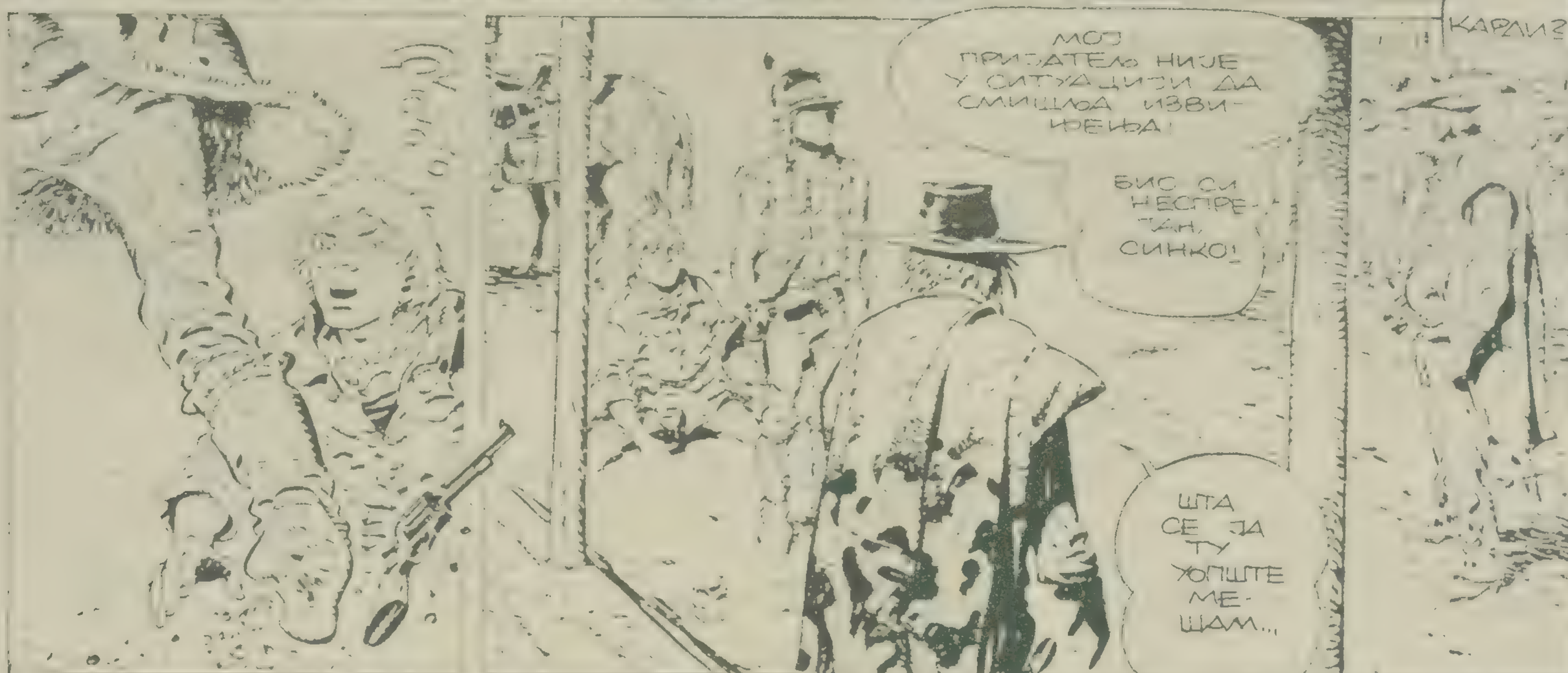

НЕЛСОНЕ, ЧУЈЕМ НЕКЕ УВРЕДЕ. КО МЕ УЗНЕМИРАВА?

СРЕДИЋЕМО ТО, ГОСПОДИНЕ БЕРМИНГАМЕ! ТАЈ ЈЕ ИЗ БЕНД ХЕЧА! НЕ ЗНАМ КАКО СЕ СПАСАО КАД СМО ИХ СВЕ...

ПОСЛЕ СЕ ИЗВИЊАВАЈ, НЕЛСОНЕ! НЕКА ГА ЛИКВИДИРАЈУ ПРЕ НЕГО ШТО ДОЂЕ ДО НЕРЕДА...

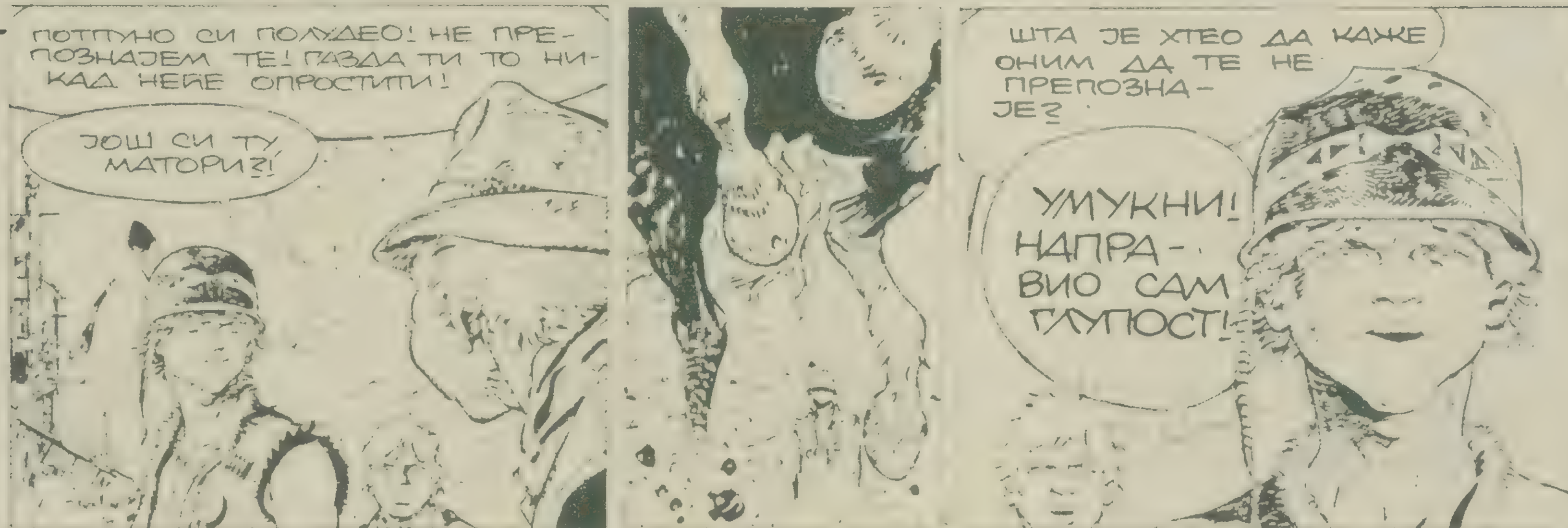
ВРЕЂАШ ЈАВНО ГОСПОДАРА, А?! ТО НЕЋЕ ТЕК ТАКО ПРОЋИ!

ОСТАВИ ТО...

ПА ЈА ЧАК НЕ ЗНАМ ДА СЕ СЛУЖИМ ОРУЖЈЕМ...
НА ТО ЈЕ РАНИЈЕ ТРЕБАЛО ДА МИСЛИШ!

ДАКЛЕ?

МОЈ ПРИЈАТЕЉ НИЈЕ У СИТУАЦИЈИ ДА СМИШЉА ИЗВИ-ЊЕЊА!
БИО СИ НЕСПРЕ-МАН, СИНКО!
КАРЛИ?
ШТА СЕ ЈА ТУ УОПШТЕ МЕ-ШАМ...

ШТА ТЕ ЈЕ СССПО-ПАЛО, КАР-ЛИ?!
МММНОГО ЛУПЕТАШ, МАТОРИ!
НЕ ИЗЛАЗИ НА ОЧИ ДЕБЕЛОМ ОКУ! ЗНАШ ШТА ЈЕ ЦЕНА...
ЗНАМ СВОЈУ ТАРИФУ!
БАНГ!

ПОТПУНО СИ ПОЛУДЕО! НЕ ПРЕ-ПОЗНАЈЕМ ТЕ! ГАЗДА ТИ ТО НИ-КАД НЕЋЕ ОПРОСТИТИ!
ЈОШ СИ ТУ, МАТОРИ?!
ШТА ЈЕ ХТЕО ДА КАЖЕ ОНИМ ДА ТЕ НЕ ПРЕПОЗНА-ЈЕ?
УМУКНИ! НАПРА-ВИО САМ ГЛУПОСТ!

ЧАРОБНО, ЗАР НЕ, НЕЛСОНЕ? ЗНАМ, ГУБИМ ВРЕМЕ ПОКУШАВАЈУЋИ ДА ВАС НАУЧИМ ДА И ВИ СТЕКНЕТЕ ОСЕЋАЈ ЗА ЛЕПО! ШТА СИ ХТЕО?

СТИГЛА ЈЕ ПОРУКА ИЗ ПОЗАДИНЕ...

АЛИ. ОНИ СУ СИГУРНС ВЕЋ НАПУСТИЛИ ГРАД!

НЕ БИХ ДА ИЗАЗОВУ ПСБУНУ У НАРСДУ! МОРА ДА СУ СЕ НЕГДЕ ЗАУСТАВИЛИ!

МАХАНИ ЋЕ У ПЕТ УЈУТРУ ЧЕКАТИ НАШУ ПРАТЊУ У САЈЛЕНТ ПОИНТУ! ИМА НОВАЦ!

ГЛЕ! МАХАНИ ЛИЧНО! ЦРВЕНОКОШЦИ СУ ПОСТАЛИ НЕПОВЕРЉИВИ! ВОДИТЕ РАЧУНА КАКО СЕ ПОНАШАТЕ!

ОСТАВИТЕ СЕ КАРДИЈА И ОНОГ ЖУТОКЉУНЦА... СХВАТАШ, НЕЛСОНЕ?!

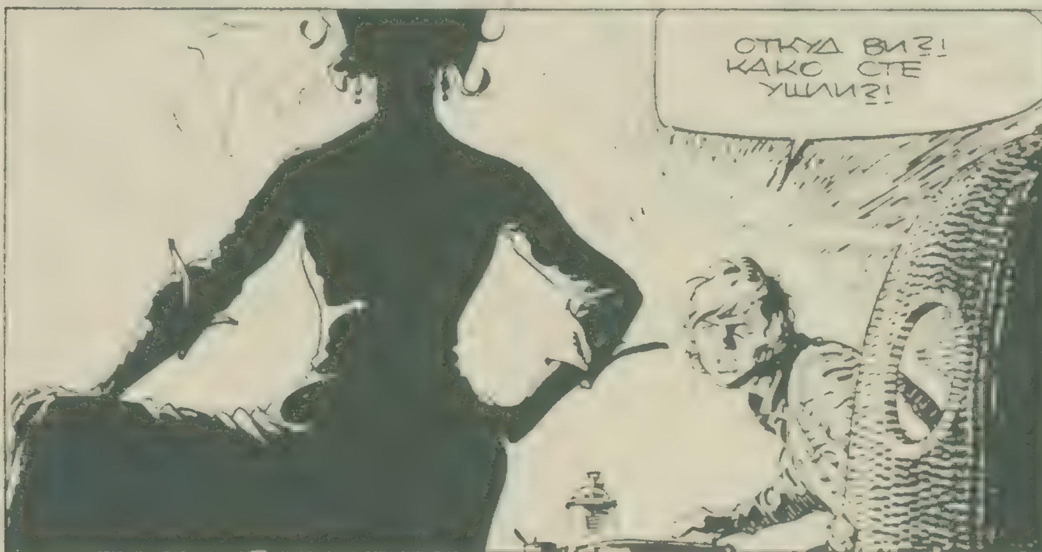
СВЕ ЈЕ ВЕЋ СРЕЂЕНО!

САВ САМ РАСТРЕСЕН, КАРДИ! НЕ ЗНАМ КАКО ДА ТИ...
ЛАКО! ЈЕДИ СУПУ И ЋУТИ! САД ЈЕ БАР ЈЕДНА СТВАР ЈАСНА: ДЕБЕЛО ОКО БЕРМИНГАМ ЖЕЛИ ТВОЈУ И МОЈУ КОЖУ!

МОЖЕМО ЈОШ УВЕК УМАЋИ!
ДОСАДИ И ТО ЈЕДНОГ ДАНА!

БОЈИМ СЕ ДА ЋЕ ОТКРИТИ ОВУ ТВОЈУ ЈАЗБИНУ!
НАДАМ СЕ ДА ТИ НЕЋЕШ РАСТРУБИТИ СТВАР!

НАРАВНО! А НЕЋЕМО ОВДЕ ОСТАТИ ВЕЧНО...
НИКАД СЕ НЕ ЗНА!

НЕМАМ НАМЕРЕ ДА СЕ ОДРЕКНЕМ СЛОБОДЕ... ШТА?!

ОТКУД ВИ?! КАКО СТЕ УШЛИ?!

КАКО ТИ СЕ СВИЂАМ?
ПА, ТО СИ ТИ!

ХОЋЕ ДА НАС УБИЈУ, А ТИ ИЗИГРАВАШ КЛОВНА!
АХ, ТИ МУШКАРЦИ НЕ СХВАТАЈУ МОЈУ ЛЕПОТУ!

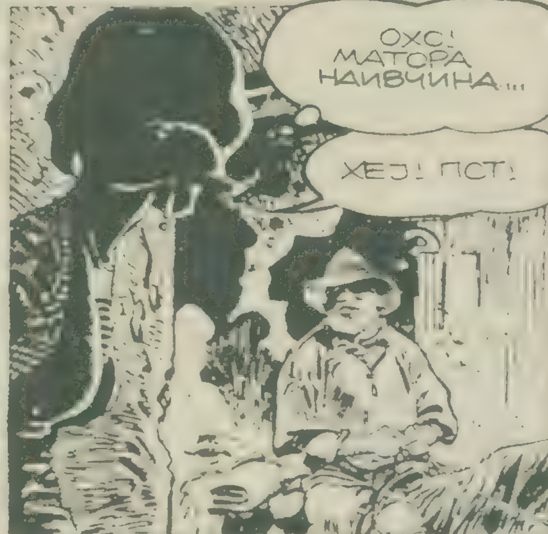
ШТО ЋУ НАПОЉУ НАПРАВИТИ ЦИРКУС! ВИДЕЋЕМО КО ЋЕ ПОБЕДИТИ!

А ТИ, ЏЕРЕМАЈА, НИ МАКАЦ ОДАВДЕ!

ХАЈДЕ, ЛЕПОТИЦЕ... ПОКАЖИ МАЛО ИНИЦИЈАТИВЕ... ВРЕМЕ ЈЕ КРАТКО...

ОХС! МАТОРА НАИВЧИНА...
ХЕЈ! ПСТ!

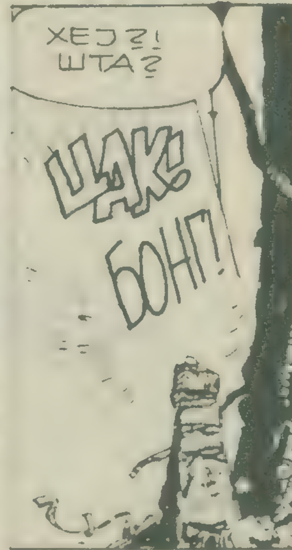

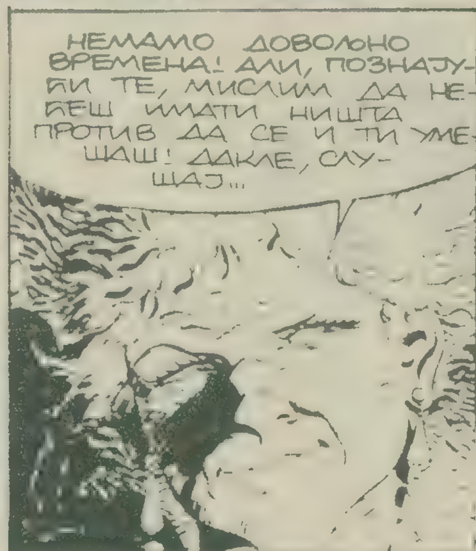

ХЕЈ?! ШТА?
ЦАК!
БОНГ!

Е, МОЈ МЛАДИЋУ, НЕ НАСЕДА ЏИМИ ХАГЕРТИ НА ТИПОВЕ ПРЕРУШЕНЕ У ДЕВОЈКУ!
АЛИ...

ЏИМИ ТО САМ ЈА, МАЛОЈ... НИСАМ ЗНАО... КУНЕМ СЕ!
КАРДИ МАЛОЈ? НЕМОГУЋЕ!

КАКО СИ? ДА САМ ЗНАО ДА СИ ТО ТИ.. САД ЈЕ СВЕ ПРОПА-ЛО...
КАКО ТО МИСЛИШ? ЗАШТО МИ СВЕ НЕ ОБЈАСНИШ?

НЕМАМО ДОВОЉНО ВРЕМЕНА! АЛИ, ПОЗНАЈУ-ЋИ ТЕ, МИСЛИМ ДА НЕ-ЋЕШ ИМАТИ НИШТА ПРОТИВ ДА СЕ И ТИ УМЕ-ШАШ! ДАКЛЕ, СЛУ-ШАЈ...

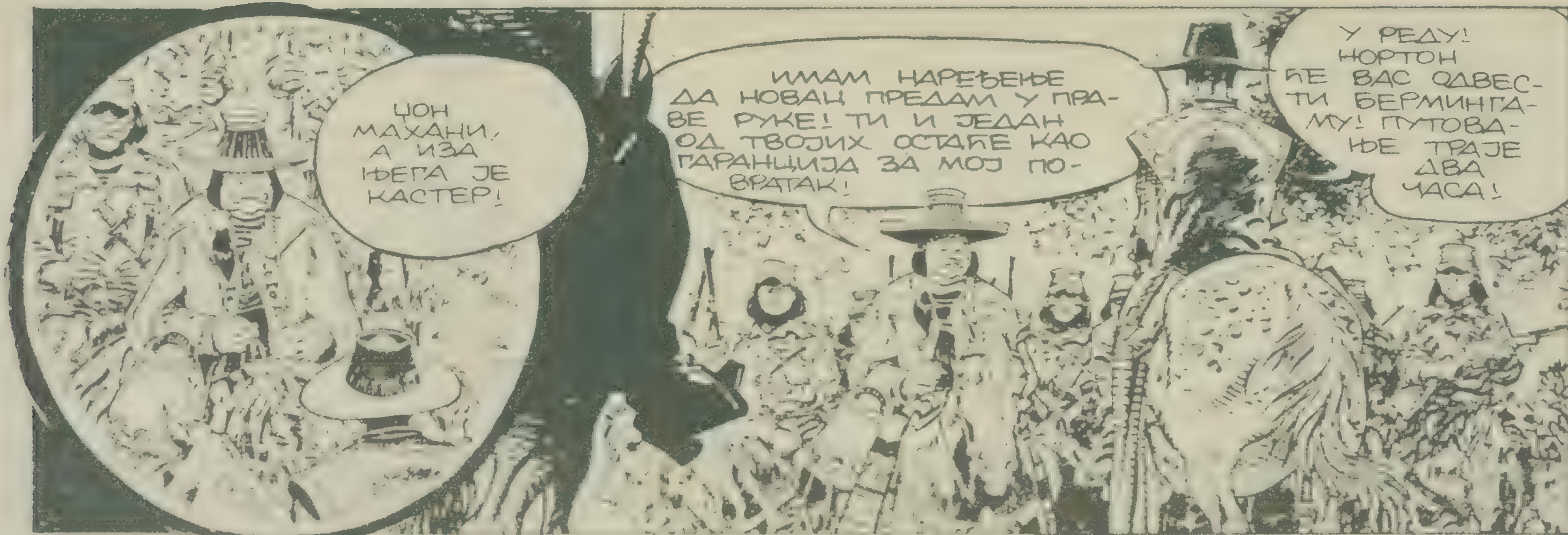

ЏИМОВ СИГНАЛ! ТРОЈИЦА ЉУДИ ДЕБЕЛОГ ОКА БЕРМИНГАМА НАПУСТИЛИ СУ ГРАД ДА БИ СЕ ПРИДРУЖИЛИ МАХАНИЈУ! ЗА МЕНЕ ЗГОДНА ПРИЛИКА ДА ИМ ПОДМЕТНЕМ КЛИПОВЕ!

НЕЛСОН И ОСТАЛА ДВОЈИЦА...

ЗАУСТАВИ-ЛИ СУ СЕ...

ШТА ИМ ЈЕ?! НЕЋЕ ВАЉДА ОВДЕ ДА ПРОВЕДУ НОЋ?!
АХ, ДА! ИЗГЛЕДА...

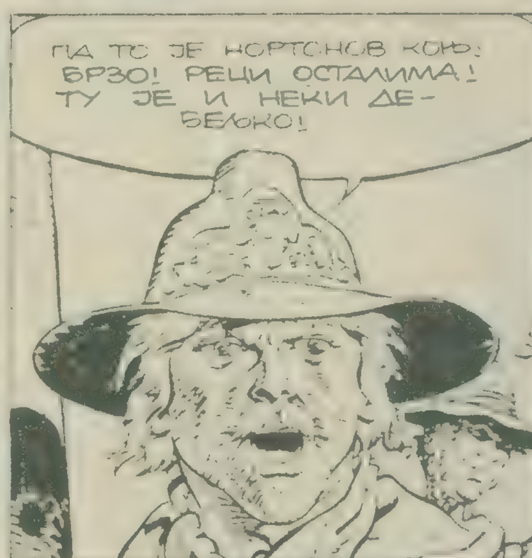

ЏОН МАХАНИ, А ИЗА ЊЕГА ЈЕ КАСТЕР!
ИМАМ НАРЕЂЕЊЕ ДА НОВАЦ ПРЕДАМ У ПРАВЕ РУКЕ! ТИ И ЈЕДАН ОД ТВОЈИХ ОСТАЋЕ КАО ГАРАНЦИЈА ЗА МОЈ ПОВРАТАК!
У РЕДУ! НОРТОН ЋЕ ВАС ОДВЕСТИ БЕРМИНГАМУ! ПУТОВАЊЕ ТРАЈЕ ДВА ЧАСА!

МАХАНИ, И ТО ПРЕРУШЕН, А У ПРАТЊИ САМО ЈЕДАН ЧОВЕК... БАШ ЗГОДНО!

ЗНАМ КО ЋЕ СЕ ИЗНЕНАДИТИ...

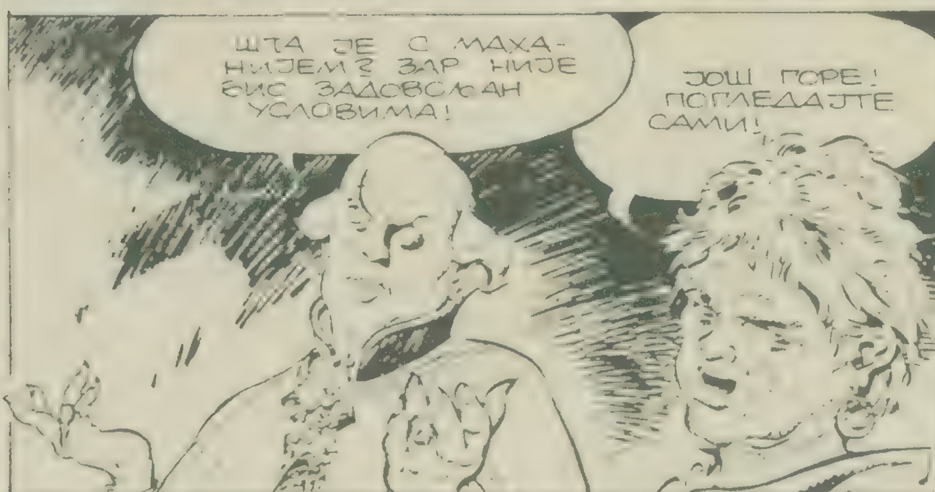

ТАЈ НИТКОВ НЕЛСОН ТРЕБАЛО БИ ДА СЕ ВЕЋ ВРАТИО!
КАКВА ЛИ СЕ ТО ГРАЈА ЧУЈЕ?

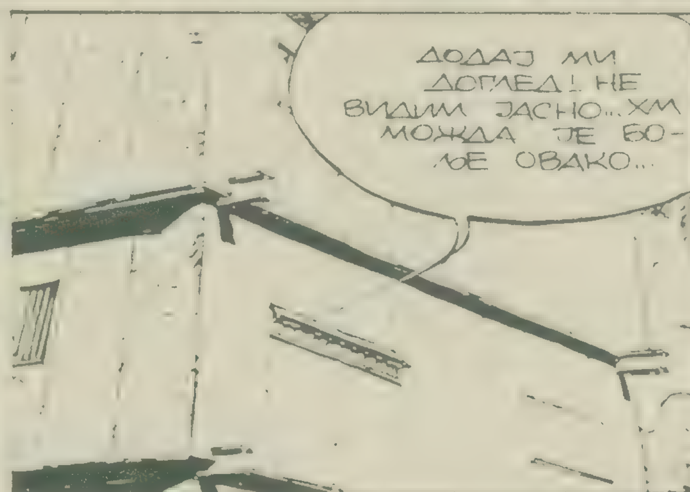

ПА ТО ЈЕ НОРТОНОВ КОЊ! БРЗО! РЕЦИ ОСТАЛИМА! ТУ ЈЕ И НЕКИ ДЕБЕЉКО!

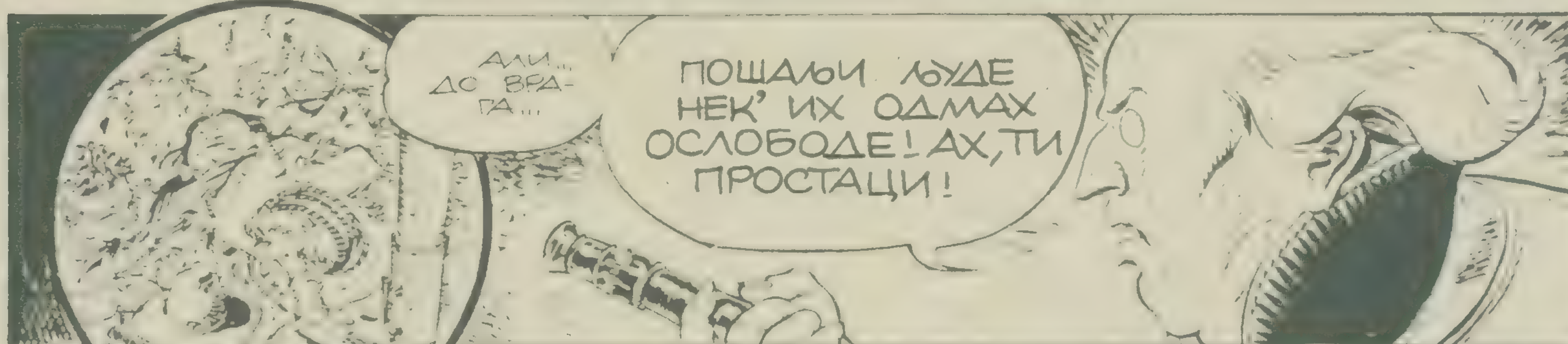

ИЗДАЈИЦЕ! УБИЦЕ!
ДЕБЕЛОГ ОКА
ОСВЕТА!
ИНДИЈАНАЦ И НОРТОН! БРЗО ЗОВИ ДЕБЕЛО ОКО!

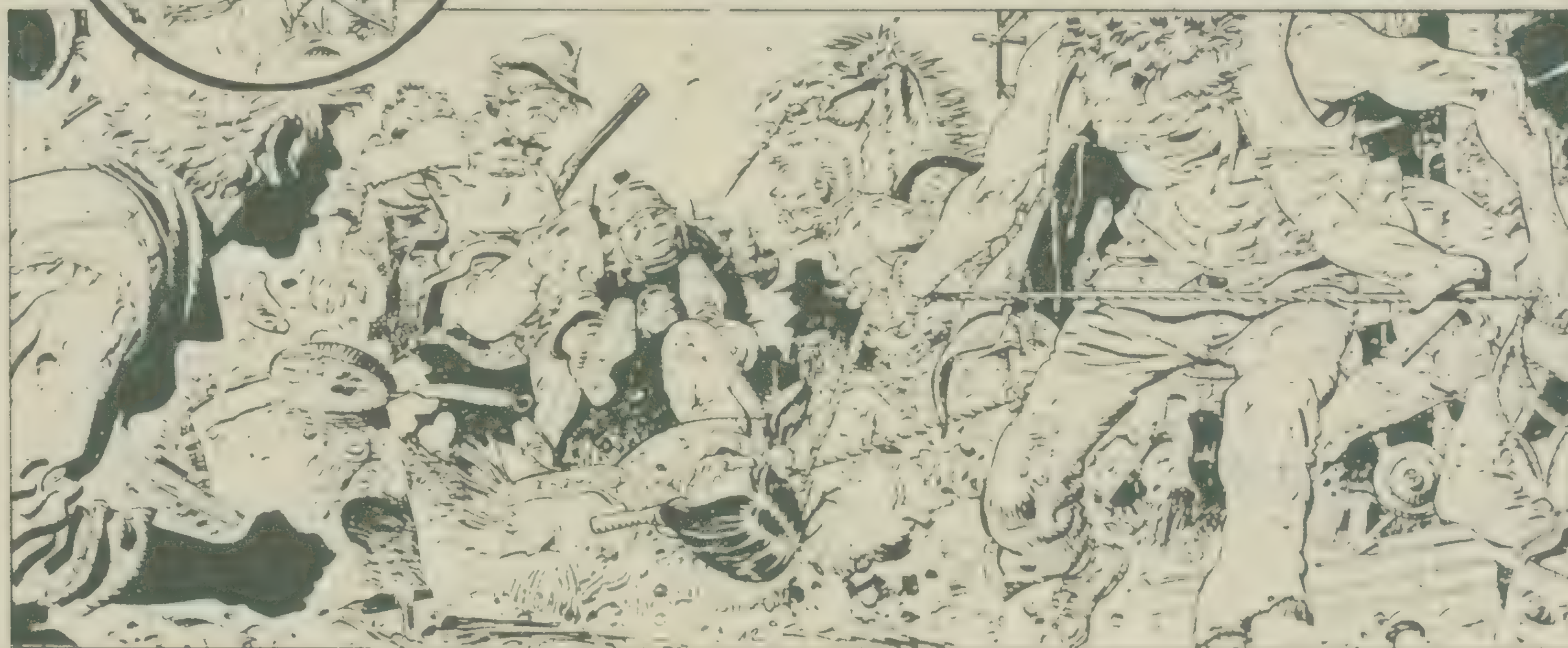

СМРТ НИТКОВУ! ДАЈТЕ КОНОПЦЕ!
НАС НЕЋЕШ ПРОДАТИ, ДЕБЕЛО ОКО!
ХОЋЕМО ОСВЕТУ!

...КАКО СЕ УСУЂУЈЕШ ДА МЕ УЗНЕМИРАВАШ ЗБОГ ГЛУПОСТИ ДОК ПРИПРЕМАМ ХРАНУ СВОЈИМ ЉУБИМЦИМА!
ДЕСИЛЕ СУ СЕ ОЗБИЉНЕ СТВАРИ, ГОСПОДИНЕ БЕРМИНГАМЕ... МАХАНИ...

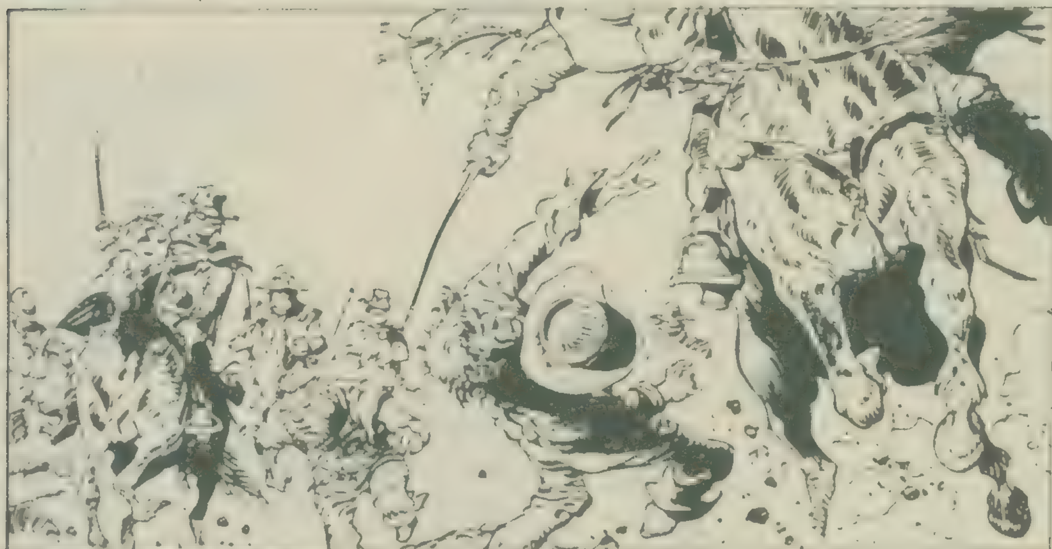

ШТА ЈЕ С МАХАНИЈЕМ? ЗАР НИЈЕ БИО ЗАДОВОЉАН УСЛОВИМА!
ЈОШ ГОРЕ! ПОГЛЕДАЈТЕ САМИ!

ДОДАЈ МИ ДОГЛЕД! НЕ ВИДИМ ЈАСНО...ХМ МОЖДА ЈЕ БОЉЕ ОВАКО...

АЛИ... ДО ВРАГА...
ПОШАЉИ ЉУДЕ НЕК' ИХ ОДМАХ ОСЛОБОДЕ! АХ,ТИ ПРОСТАЦИ!

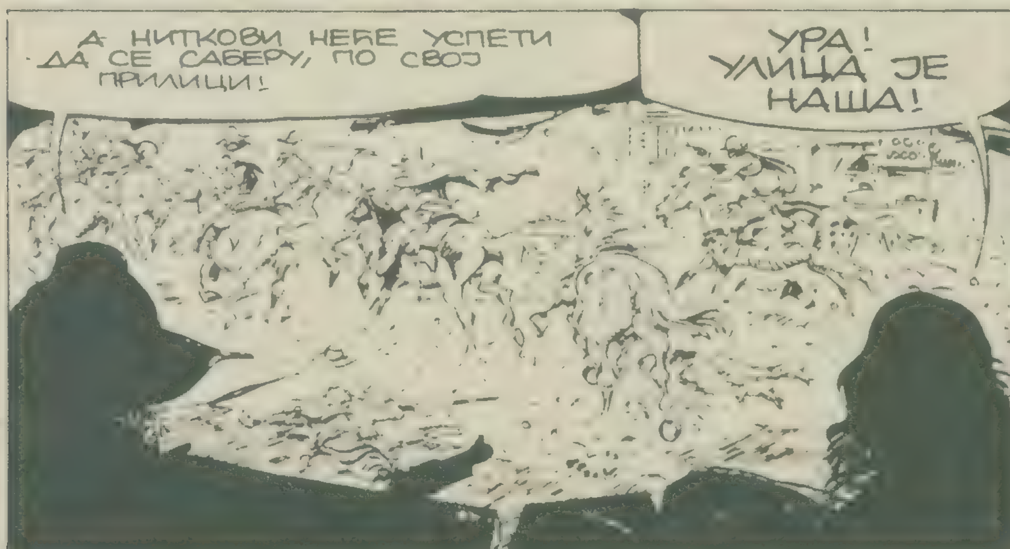

ПАЗИТЕ! ДЕБЕЛО ОКО ЈЕ ПОСЛАО СВОЈЕ ПСЕ ЧУВАРЕ!
У ЗАКЛОН...

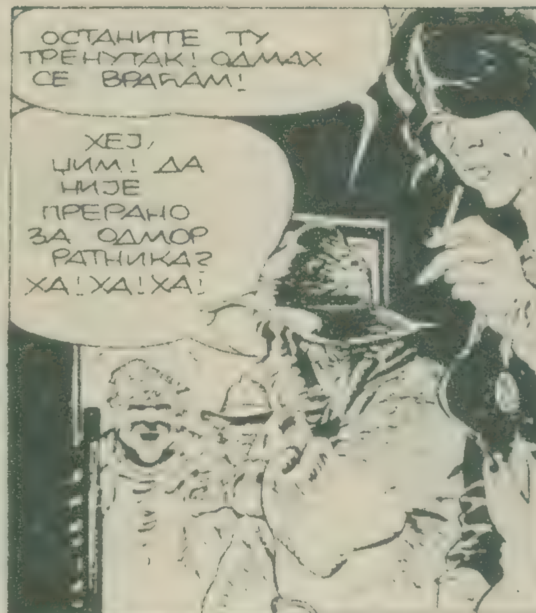

ОВАМО! ПОДИГНИТЕ БАРИКАДУ!

ПОСЛЕ, ХАГЕРТИ, ОСЛОБОДИЛИ СУ ИНДИЈАНЦА И НОРТОНА!
БАР ЈЕ НАРОД САЗНАО О ТРГОВИНИ РОБЉЕМ И КО ЈЕ СПРОВОДИ!

А НИТКОВИ НЕЋЕ УСПЕТИ ДА СЕ САБЕРУ, ПО СВОЈ ПРИЛИЦИ!
УРА! УЛИЦА ЈЕ НАША!

РАЗЈУРИЛИ СУ ИХ, ХАГ!
ТРЕНУТНО!

НЕ РАДУЈТЕ СЕ ПРЕРАНО ПОБЕДИ И НЕ ГУБИТЕ ВРЕМЕ ВЕЋ СЕ ПРИПРЕМАЈТЕ!

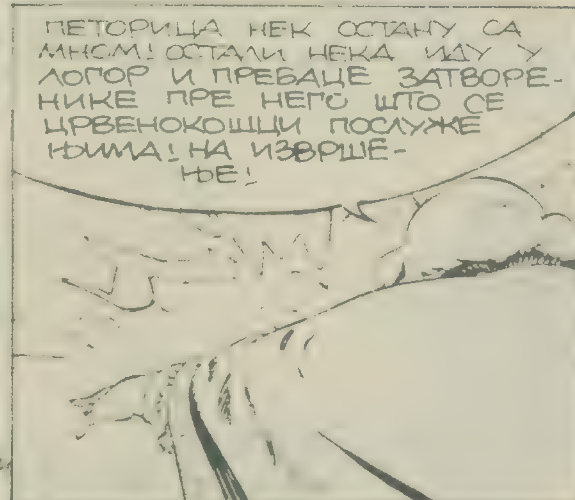

ОСТАНИТЕ ТУ ТРЕНУТАК! ОДМАХ СЕ ВРАЋАМ!
ХЕЈ, ЏИМ! ДА НИЈЕ ПРЕРАНО ЗА ОДМОР РАТНИКА? ХА! ХА! ХА!

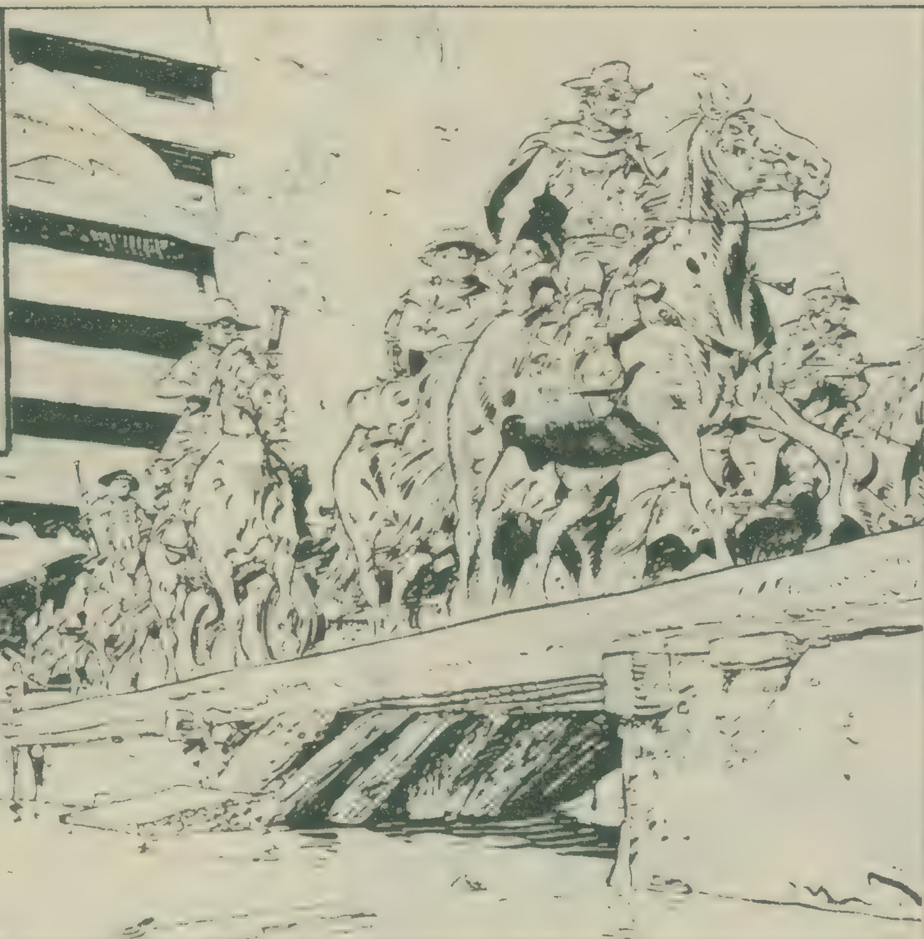

САД ЋЕ ДОЋИ ДО ПРЕОКРЕТА...
ШТА ГОВОРИШ ГЛУПОСТИ! ДОБРО ЗНАШ ШТА ЋЕ БИТИ У СЛЕДЕЋЕМ НАЛЕТУ.. А ОНДА НАМ ПУШКЕ НЕЋЕ МНОГО ПОМОЋИ...

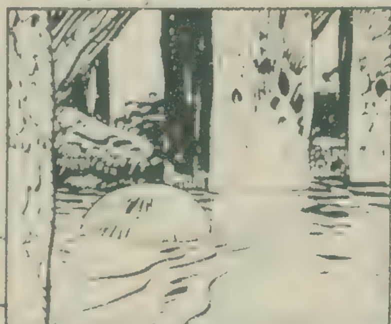

А ШТА АКО СВЕ БУДЕ НАМЕЊЕНО НЕКОМ ДРУГОМ?!

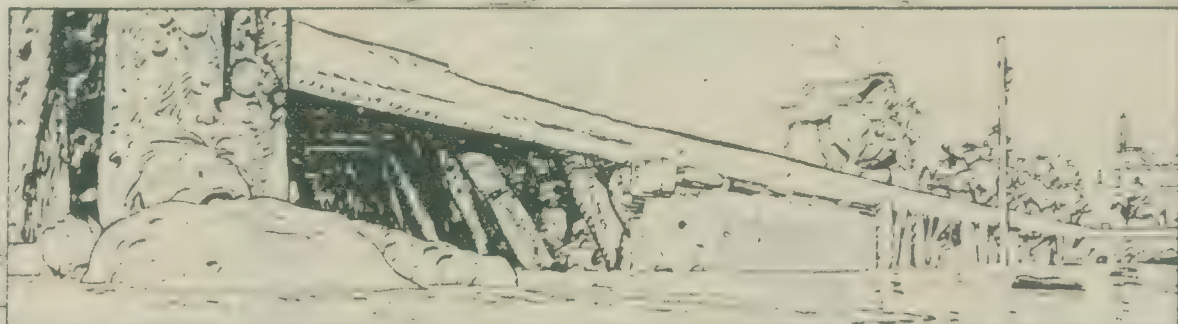

ЧУЈЕМ ДА ЈЕ НЕКО ПРЕРУШЕН У ДЕВОЈКУ ПРЕВАРИО НОРТОНА И ДОЧЕПАО СЕ МОГ НОВЦА! И ТО МУ НИЈЕ БИЛО ДОСТА ВЕЋ ЈЕ ТРИЈУМФАЛНО УТЕРАО У ГРАД МАХДНИЈА С ОНИМ НАТПИСОМ О ВРАТУ!
КАРДИ...

ОХ, КАРДИ! УХВАТИЋЕМО СВЕ ШТО НОСИ СУКЊУ У ОВОМ КРАЈУ И ПРОВЕРИЋЕМО! ПА ТИ БУНЧАШ!
ГОСПОДАРУ, МАХДНИ ЋЕ УМРЕТИ!
ЗЛО МИ ЈЕ.. ДОКТОРА...

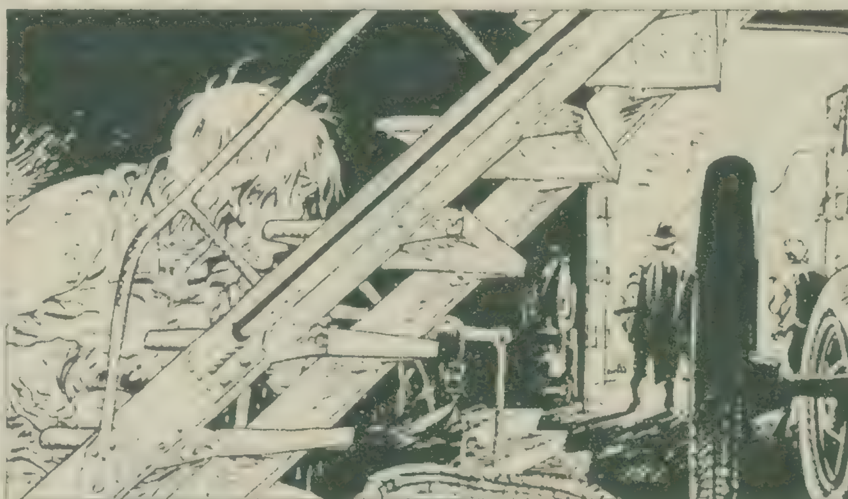

ПЕТОРИЦА НЕК ОСТАНУ СА МНОМ! ОСТАЛИ НЕКА ИДУ У ЛОГОР И ПРЕБАЦЕ ЗАТВОРЕНИКЕ ПРЕ НЕГО ШТО СЕ ЦРВЕНОКОЖЦИ ПОСЛУЖЕ ЊИМА! НА ИЗВРШЕЊЕ!

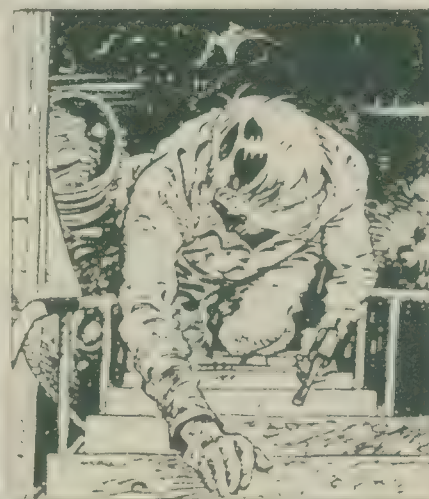

ГОСПОДАРУ, ВИ КАО ДА НЕ МАРИТЕ ЗА ПОБУНУ!
АКО МИСЛИШ НА ОНАЈ РАЗУЛАРЕНИ НАРОД, БИЋЕ И КАСНИЈЕ ВРЕМЕНА ДА СЕ С ЊИМА ОБРАЧУНАМ КАД СТИГНУ ТРУПЕ!

УТВРДИТЕ СЕ! И, СВИ НА СВОЈА МЕСТА!

...ВИДЕО САМ ДА МАТОРИ ТИРАНИН ОВУДА ИДЕ КУЋИ!

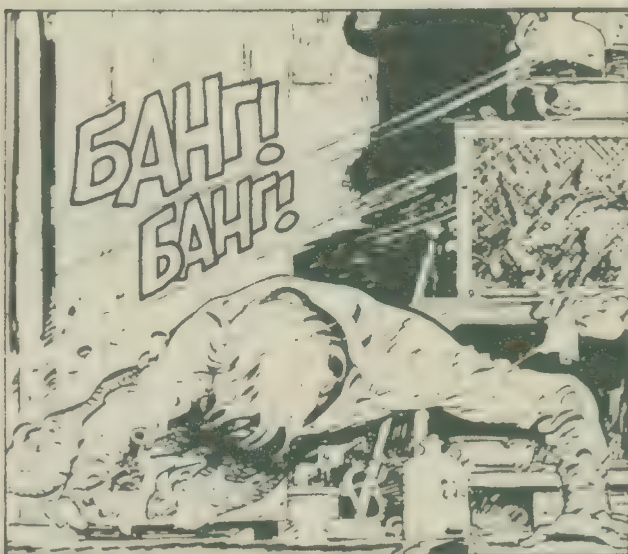

НЕШТО СЕ ЧУЈЕ ИЗА ВРАТА...

КАВЕЗИ С ПАЦОВИМА... МИШЕВИМА...
SNAKES

КРЦ!

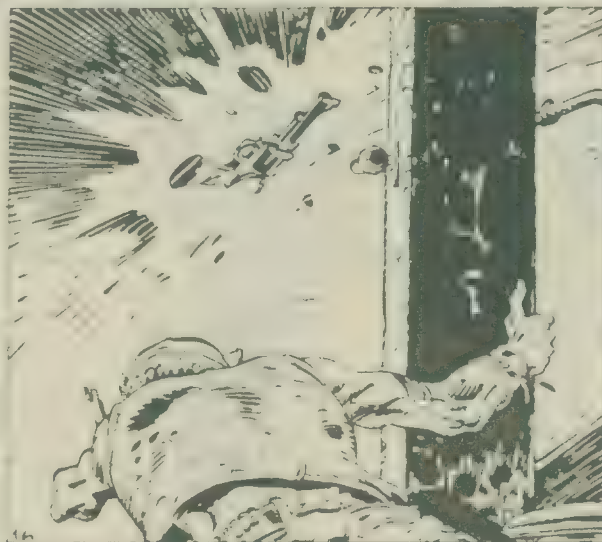

БАНГ! БАНГ!

КАО ДА НЕКО СЕДИ НА САНДУКУ БАРУТА!
НИШТА ТО НИЈЕ, САМО ПУЦЊАВА У ВЕТАР!

БАНГ! КЛАК!

ХА! ХА! ТО ТИ ЗОВЕШ У ВЕТАР!
КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

ОБУЦИТЕ ПОПАЈА И ОЛИВУ

Лутке залепите на картон и исеците

ВЕСТИ ИЗ *ДРУГЕ* РУКЕ

ЛЕТЕЋИ МАГАЦИН

Конструктори кијевске фабрике авиона недавно су изградили највећи теретни авион на свету. Овај ваздушни теретњак под именом „руслан" носи ознаку „ан-124". Дужина летелице је 70 метара, носивост му је 150 тона корисног терета што је, како тврде совјетски стручњаци, 1,5 пута више од до сада најснажнијег авиона. „Руслан" може да прими 60 аутомобила типа „лада" заједно с путницима и њиховим пртљагом. Што се тиче уређаја све је компјутеризовано.

Занимљив је утовар терета. Авион се на притисак дугмета, попут слона, полако спушта увлачећи стајни трап док „трбухом" не додирне писту. Затим се отварају троја врата кроз која се врши утовар и истовар. Простор за смештај терета личи на железнички тунел а дужина му је 30, ширина 6,5 и висина 4,5 метра. У овај авио-магацин лако може да стане најмањи авион из породице „антонова".

„Руслан" је у стању да развије брзину до 850 километара на час и достигне висину од 12 000 метара. Сам авион је тежак 450 тона. Нови „ан-124" без спуштања може да прелети 16.550 километара па је опремљен с две посаде које се у току лета смењују. За посаду је у горњем делу авиона изграђен комплетан четворособни апартман с кухињом и купатилом. Код ове летелице зачуђује још један податак: пилотска кабина је опремљена са знатно мање инструмената него што их имају авиони предвиђени за интерконтиненталне летове. Ово је и главна тајна конструктора коју објашњавају компјутеризованим управљањем.

Главни инжењер П. Л. Балабујев каже да је изградња „руслана" била сложена и да је на реализацији пројекта учествовало преко 1000 кооператната из читавог Совјетског Савеза.

Новинари су конструкторима поставили питање: чему ће да служи овако гломазан авион? Каква ће му бити намена и да ли се све то исплати?

Одговорено им је да је „руслан" првенствено намењен за пренос грађевинске опреме, машина, трактора, булдожера, камиона и кранова које треба пребацивати у најудаљеније крајеве Сибира где се откривају гас и нафта а који су неприступачни за грађевинску технику без које се експлоатација и градња комуникација не може ни замислити. Очигледно је да овај џин може да послужи и у војне сврхе, али о томе се није говорило.

Што се тиче мотора новинари су сазнали само то да је у питању усавршена верзија типа „д-36" који је 1981. године приказан на аеро-изложби у Паризу. По свему судећи то је био слабији мотор који не би могао овакву грдосију да подигне до висине од 12 хиљада метара.

З.М.

РИБА СА УКУСОМ ЧОКОЛАДЕ

Рецепт отприлике гласи овако: самлети рибу, скувати је и пустити да превре; додати шкроб и воду и мешати док се не добије тесто; добијеној маси без укуса и мириса, према жељи, додати укус и мирис чоколаде, сира или нечег другог. Јело које се на овај начин добија зове се „рибљи гриз-гриз" а „скувала" га је група америчких научника. „Гриз-гриз" је душу дао за оне који кубуре с килограмима зато што је нискокалоричан и богат

протеинима. Гојазни и радознали ће, додуше, морати још мало да причекају, јер ће се риба са укусом чоколаде на тржишту појавити највероватније тек за две године. ■

АМА КАКАВ НАПОЛЕОН!

Наполеон није био најхрабрији човек у француској историји. Пре ће бити да ту титулу заслужује особа која је прва открила да пужеви могу да се једу. ■

Илустровао Зоран Јоановић

НИЈЕ ОН ДОВОЉНО ВЕЛИК ДА БУДЕ ТАКО МАЛИ

Грцајући од узбуђења, један непознати писац овако се приликом представљања обратио немачком нобеловцу Томасу Ману:

– Господине Ман, ово је највећи тренутак у мом животу. Ја, ништавило, шкрабало, јевтино пискарало, доживео сам част да разменим неколико речи с горостасом књижевности.

Напад неумерених хвалоспева на рачун Мана и исто толико неумереног самопотцењивања трајао је неколико минута. Пошто се коначно отарасио нежељеног саговорника, Ман је љутито упитао:

– Ко је он да се толико потцењује? Није он довољно велик за то. ■

ПТИЦА РЕТКА И ПРОПИСНО ПРЕПАРИРАНА

Посматрање птица је спорт који има све више присталица, нарочито међу Енглезима. На вест да се у резервату поред града Њукасла налази једна ретка врста чапље, страствени посматрачи птица похрлили су из читаве земље. Они најзагриженији очарани изузетним задовољством, које им је пружено, оставили су чак и добровољне прилоге. Свеопште усхићење трајало је све док неки, такође пасионирани посматрач птичијег рода, није приметио да је чапља о којој је реч покојна, прописно препарирана и постављена на високо дрвено постоље. ■

КАКО КОМПЈУТЕР КАЖЕ

Месецима је деведесеттогодишња удовица Софи Силверман из Тампе на Флориди безуспешно покушавала да једној владиној агенцији за попис становништва докаже како је, хвала богу, жива и здрава, а не међу преминулима како је тврдио компјутер. На крају је Софи умрла. Од силне секирације, изјавила је њена ћерка. ■

ПО МИРИСУ МЕ НАЂИ

По немачком граду Келну кружи један необичан аутомобил. Он, уопште, није чудан по изгледу, већ по мирису. Вози га извесни Ернст Баник, иначе власник ресторана у коме се, баш као и у другим локалима те врсте, дневно поједу велике количине кромпира. Уместо да свакодневно баца уље на коме се кромпириће пржи, практични и штедљиви Баник дошао је на идеју да га користи уместо бензина. За сада све штима, једино што аутомобил г-дина Баника иза себе шири необично продоран мирис ужеглог уља. ■

ЗАКОН ИЗНАД СВЕГА

Није свака цик-цак вожња обавезно дело нацврцканог возача. Саобраћајци из једног баварског села недавно су на једвите јаде зауставили аутомобил који је уз шкрипу кочница и погибељно кривудање протутњао кроз сеоце.

За воланом је седео двадесетдвогодишњак који, додуше, уопште није био пијан, али се зато испоставило да је потпуно слеп. На седишту до његовог налазио се његов нацврцкани другар који му је све време давао упутства. А зашто тако, побогу? Па зато што, како је онај под гасом објаснио представницима реда и закона, свако зна да је вожња у пијаном стању веома опасна и кажњива.

МУЗЕЈ НА ТОЧКОВИМА

Њујоршка подземна железница право је чудо. Ствар је у томе што се упућени питају како уопште ради с обзиром на стање у коме се налазе шине и вагони.

Никакво чудо што је њујоршка подземна железница чудо, јер су веће оправке на њој последњи пут извршене пре осамдесет година. Тада су, рецимо, подигнути и пешачки мостови изнад шина, тако добро познати из филмова. Они се и данас користе.

Све у свему, железницу треба под хитно довести у ред и на томе се већ ради. А проблем нипошто није мали: 1136 јкилометара шина, 3,500.000 путника дневно и нон-стоп радно време због којег је одржавање, тако рећи, немогуће. ■

БЛЕСАК ИНСПИРАЦИЈЕ

Помоћ некад стварно стиже равно с неба. Бобу Хјустону из америчког града Џоритауна кола су стала усред снежне мећаве и то далеко од града. Схвативши да ће се смрзнути не дозове ли некако помоћ, Боб је палећи и гасећи предње фарове почео да емитује СОС Морзеовом азбуком. Његов позив видео је путник једног авиона који је управо надлетао Џоритаун, што само по себи не би било довољно да овај при том није знао и Морзеову азбуку. Углавном, путник је ствар пренео стјуардеси, она капетану, капетан контролном торњу у Џоритауну, контролни торањ полицији. Полицијска кола пробила су се до Боба Хјустона у последњем тренутку. ■

БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

ПОДЕЛИ УЛАЖЕМ

Да сте седамдесетих година прошлог века у Ајдаху, једној од држава Дивљег запада, упитали за извесног Џона Бемиса, тешко да би ико ишта знао да вам о њему каже. Мада је био и каубој, и ловац, и копач злата и одличан кочијаш дилижанси, с много пријатеља, познаника, па и непријатеља, за Џона Бемиса знало се под другим именом – Џони Гемблер (гемблер значи коцкар, на енглеском). Џону надимак није сметао, мада га је сматрао неоправданим.

– Ја нисам коцкар – говорио је – ја само играм покер. А покер је коцка таман колико и шах... У тој игри гола срећа је најмање важна. Треба имати живце, стрпљење, око, мозак и храброст!

Људи су се смејали Џонијевим причањима, поготово они који су га добро знали: ако би тражио посао, значи да је био негде опељешен и да ће радити само толико док не заради капиталчић за нову партију у неком салуну.

У Ворену, трговачком граду, с јесени 1871. године појавио се мали, дебељушкасти човек, косих очију и маслинастожуте коже чије је име било сувише компликовано, па су га звали једноставно Чајнамен (човек из Кине). Био је трговац, али је више времена проводио по салунима, за зеленим покерашким столом, него у неком видљивом „бизнису". Толико је био вешт у опасној игри да му, руку на срце, нису ни били потребни други приходи. Само се по себи разуме да је судбина организовала његов сусрет с Џонијем Гемблером...

На заказану партију с Џонијем Гемблером дошло је много људи, али само да посматрају. Највећи воренски салун био је премален за све кибицере, а тишина је, неуобичајено, владала као у цркви. Џони је дошао лепо обучен с припасаним „колтовима", поздравио се са Чајнаменом и таман је хтео да седне за округли сто, постављен усред салуна, кад му Човек из Кине рече:

– Пред оволиком господом оружје нам није потребно.

– Надам се – рече Џони па хитро отпаса своју артиљерију пружајући је услужно бармену.

– Ако је тако, онда ни мени ово није потребно – рече Чајнамен и из џепа извади мали двоцевни „дерингер", па га такође пружи бармену уз љубазан осмех.

Игра је неко време текла с променљивом срећом, а онда је Џони, као и толико пута пре тога, почео да добија. Чајнамен је прибегао свом опробаном начину: тражио је све веће и веће суме рачунајући да ће обесхрабрити противника. Али Џони га је „пратио" и у његовим рукама су увек биле за нијансу јаче карте... Однео је Човеку из Кине већ више од три хиљаде долара. Тада је Чајнамен, рачунајући на своја три кеца, учинио последњи покушај и ставио на сто прегршт новчаница од двадесет долара. Џони је узвратио истом мером и показао карте три даме и две осмице.

Човек из Кине се смешио као да ништа није било и мирно рекао:

– Џони, ја више немам новаца!

– Шта имаш? – запита Џони Гемблер згрћући добитак. – Све примам, само да не прекидамо... Данас ми се много игра!

Чајнамен га је одмеравао са истим оним безизразним осмехом.

– Ако хоћеш, стављам као улог кинеску девојку. Ја девојку, а ти петсто долара – рече после извесног предомишљања. – Али још само једно дељење ако ти добијеш?

– Важи! – узвикну Џони Гемблер коме је и овог пута више било до искушавања оних невероватних обрта у покеру, него до стварног добитка. – Дели карте!

Срећа је и тог пута била наклоњена Џонију. Кинез се окрете свом земљаку, телохранитељу дивовског раста, који је све време стајао поред стола:

– Доведи је!

Телохранитељ оде на спрат и после неког вре-

КАРТЕ, ДЕВОЈКУ!

ДВА СТРАСНА ПОКЕРАША СРЕЛА СУ СЕ У ЈЕДНОМ САЛУНУ. ОНАЈ КОГА СУ ЗВАЛИ ЧОВЕК ИЗ КИНЕ РЕЧЕ ОНОМ КОГА СУ ЗВАЛИ КОЦКАР: „ТИ УЛОЖИ 500 ДОЛАРА А ЈА ЋУ КИНЕСКУ ЛЕПОТИЦУ". ОВДЕ ЈЕ РЕЧ О ИСХОДУ ОВЕ ЧУВЕНЕ ПАРТИЈЕ КАРАТА

Илустровао: Брана Јовановић

мена врати се водећи за руку младу Кинескињу, одевену у дугу златножуту свилену хаљину. Џони Гемблер је збуњено гледао у њено нежно лице и као гар црну косу. Дотад он и није веровао да је она улог у игри. Онда се почеша по бради и прсну у смех:

– Добио сам те на покеру и то је о-кеј, али шта да сад почнем с тобом!?

Устао је и пошао према излазу кроз кордон задивљених кибицера који су пиљили у његове надувене џепове. Кинескиња, оборене главе, смерно пође за њим. На излазу, док му је бармен услужно пружао опасач с револверима, он се окрете девојци и рече јој:

– Зваћу те Поли..

По њеном изразу видео је да га не разуме. Џони тад упре прстом себи у груди, а затим показа према њој и рече:

– Ја – Џони! – Ти – Поли!

Кинескиња климну главом и стидљиво се осмехну

Поли је била родом из Кантона. Сиромашни родитељи су је, да би преживели, продали неком трговцу белим робљем, који ју је препродао Чајнамену. У Ворен је стигла ујутро баш тог дана, а увече је већ постала Џонијева својина. Имала је осамнаест година, нежан стас и лице као лутка.

Џони је са „Чајна Поли" крстарио Дивљим западом. Док се он коцкао, понекад и три дана без прекида, она га је стрпљиво чекала по хотелским собама. Кад би кренули на вишедневна путовања кроз прерију, она је скупљала грање, ложила ватру, кувала храну, разастирала вреће за спавање и слушала шта јој Џони прича. Мада ништа није разумела, гледала га је паметно и кротко. Он, празнећи се од дуготрајне коцкарске напетости, причао је и оно што иначе ником не би никад испричао. Баш зато што га није разумела... Успут је стално смишљао како да је се отараси, али чим би стигли у неки град, он се предомишљао и смештао је у засебну хотелску собу

У току једне партије покера „на брзу руку" Џони се споречкао с партнерима. Плануше револвери. Један од коцкара остаде непомичан на поду, а Џони с два куршума у телу једва истрча из салуна на улицу. После неколико корака, пао је у прашину, поред коња крај којих га је чекала Поли. Иако слаба, успела је да га попне на коња и да се, јашући на другом, с њим изгуби из тог опасног места

У планини, нашавши заклон, почела је да лечи Џонија. Од трава је, по кинеским рецептима, справљала некакве мелеме од којих је рањенику бивало све боље. Одлазила је с пушком и у лов. Ако не би ништа уловила, доносила је јестиво корење и лишће и справљала храну. Једне ноћи док је небо било засуто звездама, Џони осети да је сасвим прездравио само му је срце у чудном стању... Тада је први пут пољубио „Чајна Поли" и рекао јој да је воли.

Разумела га је.

Сутрадан су одјахали и зауставили се тек на ушћу Богаљевог потока у Хилу. Ту су почели свој медени месец, подигли кућу и у њеној близини открили – о, чуда! – скромно налазиште злата... Џони више никад није узео карте у руке и суседи су га до краја живота знали само као Џона Бемиса ожењеног Кинескињом

Д. Брандон

ХИТ ПРОПАГАНДА

МАШИНА ЗА НОВАЦ

ЧАК И НАЈПОПУЛАРНИЈЕ ГРУПЕ НЕ ОСТВАРУЈУ НАЈВЕЋУ ЗАРАДУ ОД КОНЦЕРАТА. ОНЕ МАЊЕ ПОЗНАТЕ, ПОГОТОВУ. ИЗВОР НАЈВЕЋЕ ЗАРАДЕ СУ ПЛОЧЕ И КАСЕТЕ. А ДА БИ СЕ ОНЕ ДОБРО ПРОДАВАЛЕ, НИЈЕ ДОВОЉНО САМО ДА БУДУ КВАЛИТЕТНЕ. ТО ЈЕ, ЗАПРАВО, НАЈМАЊЕ БИТНО. ТИРАЖИ И КАРИЈЕРЕ СУ ПОТПУНО У РУКАМА МЕНАЏЕРА И ПРОПАГАНДИСТА. ЧИМЕ СЕ СВЕ ОНИ СЛУЖЕ?

Рок музика је одавно постала добар посао. На њој може много да се заради, али и много изгуби. Стога су људи чији је посао да на што ефектнији и ефикаснији начин пласирају производе дискографских кућа присиљени да смишљају што боље начине за натурање ове робе потенцијалним купцима. Историја рока бележи многе занимљиве и необичне подухвате ове врсте. Мени су донели неверовaтне резултате. Неуспешни покушаји се, и овде, одмах заборављају.

Уобичајене активности

Промоционална одељења дискографских кућа су, заправо, индустрија унутар индустрије. Она праве и продају беџеве, мајице, јакне, привеске за кључеве са именом групе коју у том тренутку желе да представе јавности. Такви производи су често много скупљи или екстравагантнији од наведених - често се производе сатови, играчке чак и упаљачи са ликом, именом или ознаком извођача. Налепнице, постери, плакати и фотографије су одавно постали део пропагандне кампање који се подразумева. Сви ти производи се, наравно, поклањају новинарима, диск џокејима, уредницима и осталима који могу да помогну да се на некога скрене пажња јавности.

Зашто је то толико важно? Из врло једноставног разлога што се такве инвестиције, ако су добро изведене, увек вишеструко исплате. Текстови и фотографије по новинама, пуштање песама на радио-програмима или емитовање спота на телевизији подижу тираж плоче и омогућавају да она уђе на топ листу. Улазак на топ листу, опет, обезбеђује већи публицитет и већу зараду.

Правовремени удар и велика продаја у току једне недеље дају много боље резултате него солидна продаја током дужег временског периода.

На пример

Једна од најзанимљивијих промоционих кампања направљена је на почетку медијског пробоја Алиса Купера (Alice Cooper). Људи чији је посао био да скрену пажњу јавности на овог, тада готово потпуно анонимног извођача применили су до тада невиђен метод. Изнајмили су један зоолошки врт и луна-парк у предграђу Лондона и ту направили промоцију за новинаре, диск џокеје, људе из бизниса и обожаваоце док су око њих јурили кловнови, гутачи ватре, факири и разне дивље и домаће животиње. Пиће је точено бесплатно и без ограничења. Резултат пре но што су се многи од званица опоравили од последица те урнебесне промоције - оргије, Алис Купер се докопао самог врха популарности и зарада.

Нису сви необични покушаји завршавали тако успешно. Менаџер тада готово непознате британске групе „Бринзли Шварц" 1969. је повео о свом трошку, из Лондона у Њујорк, онолико новинара колико је могло да стане у авион. Намера му је била да их задиви тим поступком и концертом групе у тада врло угледној „Филмор Ист" („Fillmore East") дворани. Исход је био катастрофалан. Група је одржала тако лош наступ да су новинари, бесни што су потезали преко Океана због тако јадног концерта, толико оцрнили групу у средствима информисања, да је требало да прође пуних пет година да „Бринзли Шварц" докажу да нису тако безнадежни случајеви како се о њима писало.

Недавно смо вас известили о једном сличном овогодишњем подухвату. Група „Супертремп" („Supertramp") возала је читаву булументу новинара чувеним возом „Оријент експрес" од Париза до Венеције, гостећи их при том најпробранијим ђаконијама и плаћајући сијасет авионских карата у разним правцима пре и после сеансе. Резултат је прилично скроман, група је добила известан публицитет али је плоча ипак прошла прилично незапажено.

Што се тиче афера и недозвољених радњи у циљу пропагирања одређених извођача, вероватно најславнија жртва таквог понашања је диск-џокеј Алан Фрид (Alan Freed) за кога се сматра да је први почео да користи термин „rock'n' roll". Схватајући колико је популаран, почео је да наплаћује од извођача емитовање песама у емисијама које је припремао. Скандал је избио крајем педесетих година и Фрид је одстрањен из музичког бизниса.

Изузетак који (не)потврђује правило

Једно од основних правила у области музичког бизниса је да, када некој групи не иде, треба из корена променити имиџ, музику, чланове групе, једном речју, све што се уопште може променити. Група „Кис" („Kiss") је занимљив случај у историји рок музике јер су до успеха стигли другачијим путем, који је, заправо, био потпуна негација рецепта који се сматра делотворним.

Ова америчка хеви метал група је свој имиџ заснивала на застрашујућој одећи, огромним количинама шминке на лицима свих чланова (био је у потпуности скривен њихов прави изглед) и наступу који је био нека комбинација концерта и позоришта.

Први кораци групе на путу из анонимности били су више него неуспешни. У истом стилу ствар се одвијала и када је групу преузео менаџер Бил Оукин (Bill Aucoin), који је успео да „страшилима" обезбеди уговор за снимање плоча, али никако није могао да им омогући да људи почну да купују њихове плоче и долазе на концерте. Чак и после три објављена албума групу је нападао сваки новинар који је умео да откуца или изговори речи „идиоти" и „скотови". Свим пажљивим пратиоцима догађаја у свету рок музике било је потпуно нејасно како група, која је стално на ивици економског и уметничког краха, може да буде тако тврдоглава. „Кис", наиме, нису мењали апсолутно ништа. Истим тим стручњацима, дан-данас је нејасно шта се догодило са албумом „Кис уживо" („Kiss Alive") који је из чиста мира пребацио тираж од милион примерака и тиме најавио успех који је потврђен једнако великим тиражима следеће две ЛП плоче.

Група је, али сада више не на опште изненађење, још више развила своје првобитне идеје и концертне наступе претворила у полуциркуску представу с гутањем ватре, летећим бубњевима, кулисама у виду срушених замкова и слично. Више се нико није смејао и само су они најтврдоглавији остали при старим ставовима.

СВАКА СЛИКА ПРИЧА

КАКО ВРЕМЕ ПРОЛАЗИ

Петорица момака који се смеше са ове фотографије нису кловнови из неког трећеразредног циркуса, као што сте можда помислили. То су чланови групе „Беј сити ролерс" („Bay City Rollers"), групе која је током раних седамдесетих година (овог века) жарила и палила топ листама широм света.

И не само то, млади су их опонашали у свему, па и у облачењу. Главни елементи моде биле су наравно што шире панталоне и обућа са што дебљим ђоновима и великим штиклама. То лепо може да се види и на раним сликама нашег „Бијелог дугмета"

И док се слатко смејете овим момцима, не заборавите да ће за десетак година исту судбину доживети и „Дуран Дуран", „Уем!" и сви остали које ви сада волите.

РЕКОРДИ

МИЛИОНЕР НАД МИЛИОНЕРИМА

Далеко најпродаванија сингл плоча свих времена је „Снежни Божић" („White Christmas") у извођењу Бинга Крозбија. Продата је у, за сада недостижних, тридесет милиона примерака. Пошто је још један његов сингл продат у тиражу већем од седам милиона примерака, Крозби је заслужио високо једанаесто место на листи двадесет најпродаванијих синглова свих времена.

И поред овога, он није најуспешнији појединац на овој импозантној листи. Ту га, истина с тешком муком, престиже Пол Макартни чији су најпродаванији синглови из времена док је био члан „Битлса" продати у преко 32 милиона примерака, што сабрано с више од шест милиона продатих примерака сингла „Рт Кинтајер" („Mull Of Kintyre") који је Макартни објавио с групом „Вингс" („Wings") даје укупну цифру од око 38 милиона продатих сингл плоча

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

Тражим новог певача, јер материјал који сам спремио Дејв Ли Рот ионако не би могао да отпева и да је остао у групи. То су сувише мелодичне песме за њега. Он има проблема чим не може да вришти.

Еди Ван Хејлен

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

СИГНАЛИ У НОЋИ

текст: Јурислав Стублић
изводи: група „Филм"

Мрежама за људе
Мамцима за рибе
Привукла си ме
Оковима од злата
Рукама око врата
Конопцима љубави
Свезала си ме
Радости драга.

И сад ходам као мјесечар
По златној стази што на води сја
Остављам свој чамац
Да потоне до дна
И трчим по води
Мокрих стопала
У свјетионику насред мора
Твоји сигнали у ноћи:
„Драги када ћеш доћи".

Оковима од злата
Рукама око врата
Везани су људи сви
Они дишу као један
Читав свијет је свезан
Конопцима љубави.

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ДОМИНАЦИЈА БРИТАНАЦА

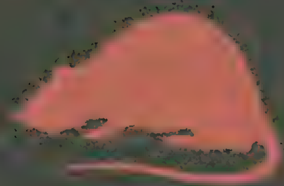
„Тирс фор фирс" („Tears For Fears") су песмом „Врисак" („Shout"), доспели, по други пут у овој години, на прво место америчке листе синглова.

Тиме су помогли да се број првопласираних синглова на америчкој листи, које су снимили страни извођачи, попне до завидне цифре од једанаест.

Податак који још више погађа Американце је да су последњих осам синглова који су били на првом месту њихове листе снимили странци – седам британских извођача и Канађанин Брајан Адамс. Њега опет Британци сматрају својим земљаком, јер му је мајка држављанка Велике Британије.

РЕПАТИ ГОСПОДАРИ ХРАМА

ЊИХОВА СВЕТОСТ ПАЦОВИ

У МНОГИМ ИНДИЈСКИМ ХРАМОВИМА НЕГУЈУ СЕ И ОБОЖАВАЈУ ЖИВОТИЊЕ. ПА ИПАК, НИ НА ЈЕДНОМ ДРУГОМ МЕСТУ У СВЕТУ, ОСИМ У ДЕШНОКУ, ТО НИСУ ПАЦОВИ

Велики индијски пацови, дебели као прасићи, потпуно су запоселе светилиште у индијском градићу Дешноку на северу Раџастана. Више од десет векова ова област позната је по великим ратницима, али и по храму који је насељен пацовима, његовим апсолутним господарима. Није то обична колонија пацова. Ради се о хиљадама – о двадесет хиљада јединки, а можда и о више! Има их у свакој пукотини. Пењу се по олтару, јуре по ходницима, пузе уз камене стубове, тумарају по буџацима, грицкају свете књиге и хладно се пењу на главе верницима, свештеницима, послужитељима и свим намерницима.

Свакодневно, у одређено време, чета људи сервира им оброк – неку житарицу и огромне количине млека. Хране их, мазе и пазе, као да су најугледнији гости. Воле их, тепају им, поштују их и – нећете веровати – обожавају.

Светилиште у Дешноку једино је место у свету где се негује култ једног глодара кога у свету узимају за синоним зла и беде. Али, објашњење постоји и за то се треба вратити шест векова уназад.

Епидемија

У ствари, прича из 14. или 16. века говори о некој жени по имену Карни Мата или Карниџи која је живела у Раџастану. Била је шесто дете песника Мехе. Удала се у 27. години, али је убрзо остала сама. Одлучила је да остатак живота посвети сиромашним и несрећним људима. У поменутом тексту који је, очито, легенда пише како је имала натприродне моћи и могла да чини чуда. Зато се њено име брзо прочуло широм земље.

Пред крај живота, негде око своје стоте године, настанила се у Дешноку. И управо тада збио се догађај који нам објашњава ово, за обичан свет непојмљиво, обожавање пацова. У околној области завладала је епидемија неке смртоносне грознице која је косила искључиво децу. Умрло је на хиљаде дечака и девојчица, богатих и сиромашних.

Прича даље каже како су несрећни родитељи, вапећи за помоћ, наговорили Карниџи да посредује код бога смрти Јаме... Одговорио је да је сувише касно али је и обећао да ће сваки пут кад неко од људи учини неко добро пацову по једно дете вратити у живот у облику ове животиње.

Има и рукописа у којима стоји да се пацови из Дешнока зову именом „каба", али нигде не пише да се том речи, на раџастанском дијалекту, означава и дете. Ето, и то је разлог што данас верници из храма у Дешноку и следбеници Карниџи штите и хране пацове који настањују њихово светилиште. Њима су то оживљена деца коју је болест однела пре четири или шест стотина година. Ако непажњом или несрећним случајем неки од пацова угине, мора да се замени златном фигуром која га представља у природној величини. Неки људи су посебно задужени да мотре на грабљивице, како би и на тај начин заштитили пацове. Осим тога, у унутрашњости храма направљена је специјална (позлаћена) метална ограда која „пацове-децу" штити од непријатеља.

Пацов с главом слона

Један уистину необичан догађај из историје Раџастана још више је подстакао веровање у легенду. Хронике говоре да је 1927. куга харала земљом, али у храму Дешнока и око њега није забележен ниједан случај, иако је познато да ову болест управо преносе пацови.

Иако се легенде обично заснивају бар на неком стварном податку, прича о Карни Мати и пацовима као и култ који се негује у Дешноку јединствени су у свету и помало непојмљиви. Нарочито ако се зна да индијска влада данас издваја више од милион долара годишње – за борбу против штеточина (пацова) који им сваке године пустоше поља.

Приредио: Дијего Варагић

Нико се не љути ни онда кад му завуку нос у чинију с јелом које је наменио себи. За ове људе пацови су само безазлене животињице

Карни Мата (рељеф у сребру). Ту се виде сви њени симболи

ЏОЗЕФ КЕМБЕЛ

ОЧЕКУЈТЕ НАС ЗА

ПОЛИЦАЈЦИ СУ ОДВАЛИЛИ ВРАТА. НИКОГА НИЈЕ БИЛО. САМО ЈЕ НА СТОЛУ ЛЕЖАЛА ПОРУКА КОЈУ ВИ НИКАДА НЕ БИСТЕ ПОЖЕЛЕЛИ

На улазним вратима зазвонило је звоно. У истом тренутку деца су почела да плачу, млеко у кухињи да кипи, а пас Мики, узнемирен оваквом буком, залајао је додајући свој глас општој пометњи. Док је ишла ка вратима да их отвори, Лаура Фарло била је у стању да непознатом посетиоцу тресне о главу чинију, у којој је мутила неки крем. Ко је то узнемирава у ово најкритичније време кад јој се чинило да на леђима носи читаву кућу?

Неодољива љубазност

Пред њом се нашао неки чудан човек омањег раста и готово сиве боје коже. У руци је држао неке формуларе и отворено налив-перо.

– Извините што вас узнемиравам. Наша кућа врши једну веома важну анкету, па бисмо вам били захвални ако нам одговорите на нека питања.

Глас непознатог је био чудно дубок и пријатан за његов изглед јер је цела појава, и поред беспрекорног одела, одавала неугледног човека. У том топлом гласу и великим зеленим очима било је нечега што није дозвољавало да му се ишта одбије. Домаћица је већ заустила да каже како нема времена, али је само слегла раменима и пустила незнанца у кућу.

Пошто је скинула млеко с ватре, вратила се у собу где су деца, као неким чудом, престала да плачу и гледала непознатог човека који им се смешио. Само је пас у углу собе тихо режао.

Испуњавање једног подужег упитника није трајало баш дуго пошто су питања била вешто састављена, а непознати је према њеним речима уписивао само неке неразумљиве знаке. Био је то један од упитника сличних онима на које су људи већ навикли зато што су их сви употребљавали: од државних органа, па до великих предузећа која су на основу њих састављала своје планове производње. Незнанац се мало више задржао једино на породичним питањима као што су: „Колико имате деце?...” и слично.

После неких петнаестак минута човек је покупио своје формуларе, захвалио и отишао. Још неколико тренутака Лаура је стајала на вратима као занета а онда, лагано долазећи себи осети како је хвата срџба што јој је више од четврт часа пропало због овако глупе ствари. Деца су поново почела да плачу а Мики да лаје.

Те досадне анкете!

Њен муж је по обичају, дошао касно по подне после напорног дана у редакцији. Пошто је пољубио жену и децу отишао је да се умије а затим су сели да вечерају. У невезаном разговору жена је поменула човека који је био да их анкетира. Фарло у првом тренутку на то није обратио пажњу али када се завалио у своју фотељу и запалио лулу, сетио се да су му и двојица колега рекли како су и код њих долазили неки чудни људи и постављали разна питања.

Новинарски инстинкт као да је проговорио у Фарлоу. То може да буде одлична тема за репортажу. Ишчепркати мало више материјала о томе и написати чланак, можда чак и серију чланака, о томе колико су бесмислене све те анкете, испуњавање формулара... Као да је пред очима већ видео наслов чланка: „Докле ће разне анкете да нам одузимају драгоцено време?” или „Фабрике кекса и мармеладе мешају се у наш приватан живот”. Све ће то поткрепити цифрама о изгубљним сатима. Сасвим загрејан за ову тему он реши да следећег јутра оде право у централни статистички завод и распита се колико се разних анкета спроводи у граду.

Одговор статистичког завода га је изненадио и узбудио: у граду се тренутно не води никаква анкета, ни државна ни приватна. Кроз главу су почеле да му пролазе разне мисли и све подједнако страшне. Помислио је прво да је тајанствени човек са анкетним листићима члан неке гангстерске банде која намерава да му киднапује децу. Али је то брзо одбацио јер би разбојници вероватно пронашли неког богатијег. Шта је онда посреди?

Шпијуни или...

После целог дана распитивања установио је да тајанствени посетиоци нису долазили само у њихову кућу већ и код других. Сви су се описи мање-више слагали. Сигурно је да свуда није стигао исти човек али су сви били веома слични и имали некакав хипнотични глас. Свуда су били љубазни, постављали иста питања и марљиво испуњавали своје дуге формуларе.

Фарлоу се учинило да се морало радити о некој шпијунској организацији. Али како с тим довести у везу питања која су се односила на исхрану, васпитање деце, односе у породици и уопште начин живота људи.

С неколико пријатеља новинара Фарло је решио да поведе истрагу на своју руку. Пошто су добро проучили крајеве где су се они појављивали, направили су праву заседу: чим угледају неког ко одговара опису, кренуће за њим и видети да ли ће ући у неку кућу да неког испитује. Затим ће га пратити да сазнају где је њихов главни стан.

Заседа

У току три дана западали су у глупе и непријатне ситуације пратећи грађане који су им се чинили сумњиви, али који заиста нису имали никакве везе с незнанцима.

Четвртог дана у подне Фарло је, пролазећи самим центром града, пред једним излогом угледао омањег мршавог човека у беспрекорном оделу, неприродно сиве боје коже и великих зелених очију. Користећи сву своју умешност искусног новинара почео је да прати непознатог. После неколико стотина метара овај је ушао у једну кућу, добро прегледао списак станара и упутио се на трећи спрат. Нека жена му је отворила врата. Пошто јој је показао дуге формуларе она га је пустила унутра. Из

…1000 ГОДИНА

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

другог дела ходника Фарло је кроз неки светларник и стаклена врата успео да сагледа незнанца како седи за једним столом и пише.

Кад се овај после извесног времена поздравио и изашао напоље. Фарло је пошао за њим. Трајало је то читава два сата. Незнанац је обавио још пет сличних разговора. а онда се с првим сумраком упутио у једну од споредних улица. Ушао је у зграду где су се налазила нека предузећа за израду електронске опреме. Сачекао је лифт и попео се до последњег спрата. отворио врата предузећа које је носило назив Савет електронских чула и – нестао унутра. Са својим људима које је позвао из прве телефонске говорнице, Фарло је поставио праву заседу – да би мотрили на даље кретање непознатог.

Њихово запрепашћење није било мало када су видели да је у току једног часа у ту кућу ушло ни мање ни више него дванаест људи који су и поред разнобојних одела изгледали сви потпуно исти: сви малог раста, исте боје коже, мршави и великих зелених очију.

Не знајући шта више да мисле о свему и уплашени од онога што нису могли да разумеју, Фарло и његови људи одлучише да зову полицију.

Користећи свој утицај код шефа градске полиције и слагавши га да се у згради крије опасна банда злочинаца, добио је двоја кола с представницима реда који су опколили кућу и попели се на двадесети спрат.

Незнанци су нишчезли

Ни куцање ни позиви да се отворе врата нису помогли. Неколико снажних полицајаца су онда налетели на врата и уз помоћ секире провалили унутра. Остали уђоше за њима с напереним револверима. Али, сем обичних канцеларијских, празних просторија није било ничег више. На крају стана нађоше још једна закључана врата која брзо попустише. Нашли су се у некој врсти лабораторије која је много подсећала на фотографску мрачну комору. Неке чудне електронске справе биле су поређане поред зидова а у једном углу тринаест пари одела која су незнанци носили. Ту су биле и њихове празне актен ташне. А стан није имао никаквог другог излаза.

На једном малом столу налазила се цедуља на којој је штампаним словима било исписано:

„Захваљујемо вам на љубазном, иако ненамерном гостопримству. Ми смо наш посао – проучавање људске врсте на планети Земљи у овом периоду њеног развитка – углавном завршили. Ваши потомци могу да нас очекују кроз хиљаду наших година, када ћете вероватно достићи напредак који ће омогућити ближи контакт између цивилизација наших двеју удаљених планета."

ОСМОСМЕРНИ МОЗАИК
(НАШИ ФУДБАЛЕРИ)

Н	А	Ч	В	О	К	У	Љ	У	Г	Н	Е	Ш
У	А	Т	И	П	У	Р	И	Ћ	И	К	Р	К
Ч	Ј	Ч	Е	Л	И	Ћ	И	Л	У	Ш	Р	О
А	А	А	А	Ч	Р	У	Т	О	К	Ћ	К	Р
Р	Н	П	Н	Р	Ј	С	Г	Р	И	Е	А	О
Б	К	Ћ	Љ	О	Г	А	Б	Р	Џ	Ц	С	Л
Е	О	И	Ћ	И	В	А	Б	П	У	Д	А	Р
Ш	В	Г	И	И	Ћ	И	Л	И	Ј	Б	Л	Ћ
И	И	Е	Д	Р	В	И	Ћ	Е	А	А	О	И
Ћ	Ћ	Б	Е	А	К	О	Р	Ж	К	Т	Ћ	Р
И	И	И	Ц	В	Н	О	Д	У	М	Р	И	А
В	В	Џ	Н	Ш	Л	А	В	А	М	О	М	Н
О	О	А	А	И	Р	А	Т	К	Р	В	Е	И
К	Ј	Х	М	Е	Р	Р	Х	О	О	И	С	Л
А	У	О	В	Г	Љ	О	М	О	В	Ћ	У	М
Њ	В	И	А	А	Р	Е	Ј	У	В	Е	М	А
У	Ћ	В	Н	А	Р	А	Д	Е	Ц	И	И	Р
М	Ћ	И	Ш	О	Ј	Р	Ј	У	В	Ч	Ћ	К
Е	Ћ	И	В	З	Е	Ц	Т	О	Г	И	И	О
Д	Ћ	И	Л	П	А	Н	Ч	Е	В	Л	Ћ	В
И	Ћ	И	Л	У	Л	У	К	И	Ћ	И	Л	И
Н	Ш	А	Л	О	В	Р	А	Н	И	Ћ	Ћ	Ћ

У овој осмосмерци је 59 презимена наших фудбалера распоређено у свим правцима осмосмерке (правац кретања даме у шаху). Када прецртате сва презимена, остаће вам девет непрецртаних слова, која читана водоравно дају презиме још једног фудбалера, државног репрезентативца, играча „Хајдука" (Блаж).

Презимена наших фудбалера:
БАЖДАРЕВИЋ, БАЈЧЕТА, БАТРОВИЋ, БЕШИЋ, БОГДАН, БРАЧУН, ВАРГА, ВЛАХОВИЋ, ВОКРИ, ВРАНИЋ, ВУЈОВИЋ, ВУЛИЋ, ГРАЧАН, ГРУБОР, ГУДЕЉ, ЗЕЦ, ЗЈАЈО, ИБРИЋ, ИЛИЋ, ЈАНКОВИЋ, ЈАНОВИЋ, ЈЕРОЛИМОВ, КАСАЛО, КОТУР, КРКИЋ, ЛУКИЋ, ЛУЛИЋ, ЉУКОВЧАН, МАНЦЕ, МАРКОВИЋ, МАТРЉАН, МЕДИН, МИЋИЋ, МЛИНАРИЋ, МРКЕЛА, МУЊАКОВИЋ, МУРИЋИ, МУСЕМИЋ, ОМЕРОВИЋ, ОРШУЛИЋ, ПАНЧЕВ, ПЕРДУВ, ПУДАР, РАДОВИЋ, РАЈОВИЋ, РАЦ, РАШИЋ, РОЈЕВИЋ, ТИПУРИЋ, ТУЦЕ, ХАЏИБЕГИЋ, ЧАПЉИЋ, ЧЕЛИЋ, ЧИЛИЋ, ЏЕКО, ШАЛОВ, ШЕНГУЉ, ШКОРО, ШКРБА.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: варилац, елегија, лапорац, Инари, А, кф, Ока, ио, јава, Црес, РЛ, Едит, ат, „3", срам, ак, ар, С, расходи, пи, Мор, е, Адамо, палатал, Виши, рупичав, ометање, „Маринер"

ОЛД КРЕСОЈЕ
by Roger Bollen & Gary Peterman

А ПОСЛЕ РУЧКА ПОВЕШЋУ ВАС ДА РАЗГЛЕДАТЕ ОКОЛИНУ!

КРЕМЕНКО
BY W. HANNA & J. BARBERA

ШТА ТО ЗНАЧИ БЕС-ПЛАТНО ИЗНО-ШЕЊЕ?
ПОСЛЕД-ЊА РЕЧ САВРЕ-МЕНОГ УГОСТИ-ТЕЉ-СТВА!

ЕНО, УВЕРИТЕ СЕ И САМИ...
3/8

10×10

По једна реч у свакој од ових реченица има два слова више или мање.

ПРОНАЂИТЕ ГРЕШКЕ

САПУН С БЛАГИМ МИРИСОМ ЈОРГАНА

1. Концерт на двору имао је огроман успех, а младом тенору додељена је титула баритона.

2. Сирота жена сваког јутра узме себи једну бунду, мало млека детету, и то је све – за друго нема новца!

3. Сада је хотел много чистији, а стенице се перу три пута недељно.

4. Морамо уложити веће напоре да бисмо створили једну истински нерационалну културу.

5. У књизи је описан низ типичних босанских ликова, од Аденауера до Ханса Дитриха Геншера.

6. Јесте ли већ пробали наш тоалетни сапун с благим мирисом јоргана?

7. Има наде да ће пламенови обухватити и друге историјске споменике у центру града.

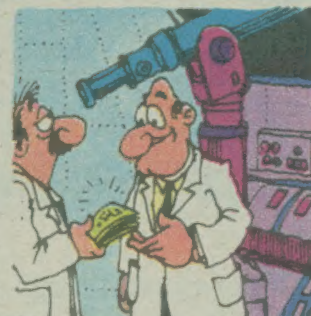

8. Те године је Карађорђе три пута прелазио на аустралијску територију и поново се враћао.

9. Знамо да је иза престола увек стајала дворска камила, која је утицала на сваку краљеву одлуку.

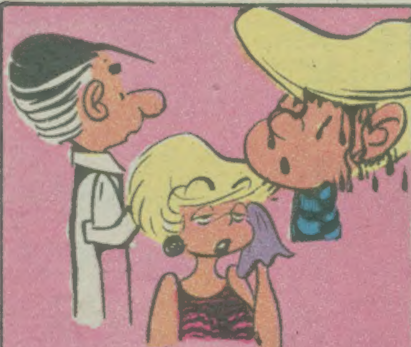

10. Предратни астрономи више су се занимали за звезде, а ови данашњи за плате.

РЕШЕЊА:

1. барона, 2. бундеву, 3. степенице, 4. националну, 5. боснских, 6. јорговане, 7. планови, 8. аустријску, 9. камарила, 10. планете.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

БЕОГРАД
МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124
11001 МАКЕДОНСКА 29

СТРОГИХ ГРАНИЦА НЕМА

Читајући „Забавник", дакле забављајући се, доста сам тога – научио. Питам се: да ли постоје неке строге границе, рецимо, између забаве и – науке? Шта ви о томе мислите?

М. ЧОЛАКОВИЋ
79300 Требиње

Строгих граница нема (једино су државне границе строге, мада су и оне, у историји, често мењане, зна се како и уз коју цену!). Како да постоји строга граница – кад се змијски отров користи у медицини? Снежни покривач штити усеве од смрзавања. Колика је, рецимо, релативност такозваних страна света? Да ли смо ми, рецимо, исток, запад, север, југ – зависи, да ли то посматраш из Италије, Бугарске, односно из Грчке или Мађарске. А и како то Сунце „излази" и „залази" – кад се, у ствари, Земља окреће око њега? А што се забаве и мудрости тиче... У најзначајнија књижевна дела, „свих времена и народа", рецимо, спадају нека чија је основна одлика – хумор (Сервантес, Чехов, и још неки). Многе басне (кобајаги, „приче о животињама", од неколико редака) изрекле су највеће истине о човеку. У Шекспировим трагедијама не знаш има ли више хумора или трагике. А један од највећих, опет, Балзак, није случајно – за све своје књиге – дао наслов: „Људска комедија". Успела карикатура може боље да изрази један проблем, него нечија расправа од двеста страна. Више мудрости има у нечијој узгредној пошалици него у нечијем „целоживотном" мудровању. Па како онда, рецимо, поделити књижевност на озбиљну и забавну, на дечју и (опет) озбиљну, или, рецимо, на лирику, епику и драму – кад су најбоља места у драми и роману – она лирска...

ДУЖИ ОД НАЈДУЖИХ РАТОВА

Одговорите ми ако знате који је рат у историји најдуже трајао, између кога се водио и како се најзад завршио.

МЛАДЕН ИВКОВИЋ
22400 Рума
Пролетерска 15

Водили су се у историји многи дуги ратови, да поменемо само онај познати под именом стогодишњи, између Француске и Енглеске (1337-1453) кад су се као претенденти на француски престо појавили енглески краљеви Едвард III и Карл Валоа... Али, шта је то према трећем пунском рату који је започео 149. године пре наше ере између Римљана и Картагињана, сукоби су трајали три године и завршили се разарањем Картагине, а званични мировни уговор о престанку непријатељства потписан је 5. фебруара 1985. године!

У жељи да још више побољшају своје односе, Италија (Рим) и Тунис (Картагина је данас предграђе града Туниса) одлучили су да 2131 годину после завршетка војних операција трећег пунског рата потпишу коначно мировни уговор. За оне најрадозналије ево и имена потписника: садашњи градоначелник Картагине, Клиби и председник града Рима Ветере. На пријему организованом у част овог догађаја туниски премијер Хабиб Бургиба изјавио је да је овај договор коначно ставио тачку на успомене о старом непријатељству између Рима и Картагине.

Иначе, не придржавају се све зараћене земље међународног права нити потписују, а још мање објављују, рат. Сетимо се да је други светски рат избио упадом немачких трупа у Пољску, без објаве рата, тако је почео корејски рат, вијетнамски, иранско-ирачки...

ЛА КУКАРАЧА ЈЕ ПЕСМА О АУТУ

Уз текст „ПАНЧО ВИЉА, СИРОТИЊСКИ САН И ЗБИЉА" (број 1757) штампана је и песма „ЛА КУКАРАЧА – БУБАШВАБА".

Тачно је да је то песма Виљиних присталица, мексичких устаника, настала пре 75 година. Истина је да је она била веома омиљена у народу. Није само речено да се ова лепа мелодија пева са различитим речима. Ја знам да постоје неке друге речи које се не односе на омражену ташту. Знате ли ви нешто више о томе.

ПЕТАР ИЛИЋ
Светолика Лазаревића 1
11000 Београд

Једне ноћи одред војника Панча Виље седео је крај логорске ватре. Дванаестак војника свирало је на разним инструментима, док су остали певали песме свог краја. У том се зачу снажна експлозија. Војници скочише, побацаше инструменте и латише се оружја. Из мрака се зачу још јача експлозија. Војници пођоше у правцу одакле се чула тутњава. Имали су шта да виде. Била је то крнтија, боље речи кола њиховог вође Виље.

– Шта би могло друго да пуца. То је ова крнтија. Како се раније тога нисмо сетили.

Војници су опет поседали око ватре. Више се није чула експлозија али се нису више појављивала ни вођина кола.

– Људи, погледајмо шта је са Виљом? Вероватно његова крнти-

UPRKOS CENI
OSTALI SMO
VERNI
Goca Beograd

ШТА ЈОШ ТРЕБА ОСИМ БОЈА

Волим да сликам. До сада сам успешно то чинила акварелима и темперама. Недавно сам на поклон добила комплет уљаних боја, кистова и две флашице неке течности. Како ми је та техника непозната, а и мојим другарицама и друговима – дванаестогодишњацима, молим те да ми помогнеш да урадим неку сличицу.

ЈЕЛЕНА ЖИВАНОВИЋ
11050 Београд

Да би се направила уљана слика потребне су ти уљане боје, ланено уље и терпентин (сигурно се у једној од оних флашица које си добила налази ланено уље, а у другој терпентин). У једно чанче сипај ланено уље, а у друго терпентин. Боју исцеди, најбоље, на парче картона да би картон упио вишак уља. (Због вишка ланеног уља које се налази у боји може се догодити да слика потамни или испуца.) Затим, четкицу наизменично, према потреби, умачи или у ланено уље или у терпентин, па онда у боју. И сликај.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Адалета Тахировић, Авде Хатибовића 1, 74260 Тешањ – има 13 година, воли музику и спорт, посебно кошарку; сакупља салвете, маркице, значке и разгледнице.

Катија Бенчић, Сутјеска 242, 58000 Сплит – има 15 година, тренира рукомет, воли музику, путовање и дописивање.

Анита Драгишић, А. Штампара 38, 55300 Славонска Пожега – има 12 година, воли музику и путовања, сакупља салвете, значке, папирнате лутkице и постере, навија за „Динамо".

Весна Стојичић, С. Грамаће, 17513 Лепеница – има 15 година, воли дописивање и музику, сакупља постере и писма.

Сандра Гашпарини, Михајла Пупина 13, 52000 Пула – има 13 година, воли музику и спорт, одговара на свако писмо.

Ана Предовић, Палмира Тољатија 14, 41090 Загреб – има 12 година, воли музику, бави се спортом, сакупља значке, марке, разгледнице, салвете, постере и аутограме.

Наташа Лончарски, Калваријска 8а, 23000 Зрењанин – има 13 година, воли музику, сакупља постере.

Милка Илић, Ђуле Молнара 4/52, 21000 Нови Сад – има 13 година, воли музику, сакупља постере и салвете.

ја неће ни да макне.

– Зар опет?!

– Зашто опет. То је стари форд или како кажу: фабрикација очајна, репарација случајна .

– Хајде да гурамо кола! Генерал чека!

На стотинак метара од логора војници затекоше Панча Виљу како мирно седи у старом форду. На колима између фарова стајао је крупан натпис, исписан црвеном бојом, ЛА КУКАРАЧА (тако је генерал назвао своја кола).

– Шта се десило, генерале? – упита један војник.

– Ла кукарача неће ни да макне по обичају.

– Зашто? – упита војник.

– Фали јој марихуана да припали – одговори генерал.

Војници се насмејаше и затим погураше генералова кола. О овом догађају испевана је песма која се исто звала као и генералово возило. Доносимо речи те песме (Једну верзију сте прочитали у броју 1757. Њу помиње наш читалац Петар Илић).

ЛА КУКАРАЧА – ГЕНЕРАЛОВА КОЛА

Ла кукарача, ла кукарача,
Не може да крене, ни да корача,
Јер нема, много јој фали
Марихуана да припали.

Од Каранцине браде, збиља,
моћи ће пантљика да се изради
о коју ће јунак Панчо Виља
да носи шешир отпозади.

Ла кукарача, ла кукарача,
не може да крене, ни да корача,
јер нема, много јој фали,
марихуана да припали.

Чувени покровци су из Салтиља;
из Чуауе су чувени војници, које има Виља.
Халиско је по лепим женама знан,
а за љубав цео је свет стан.

Ла кукарача, ла кукарача,
не може да крене, ни да корача,
јер нема, много јој фали,
Марихуана да припали.

Војници су прихватили песму. Она се певала по Мексику и целој Латинској Америци, а и у осталом свету. Певала се и код нас.

Ла кукарача је постала и званично марш војника Панча Виље. Она спада међу најлепше и најпеваније песме. Много тога је за протеклих 5 година заборављено а Ла кукарача се још пева.

ЛЕГЕНДА, ЕНЦИКЛОПЕДИЈА, ЗАБАВНИК...

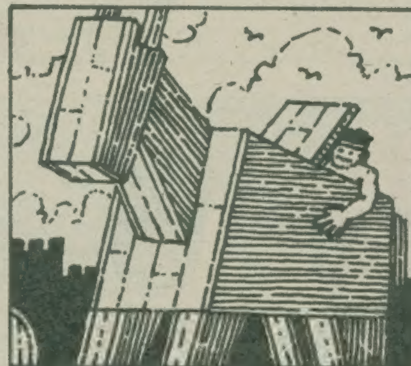
Хоћу само да ми одговориш на једно питање. У „Забавнику" број 1754. прочитао сам чланак „ГДЈЕ ЈЕ ТА ТРОЈА?", помиње се пророчица Клитемнестра. Ја мислим да јој је име Касандра. Да ли сам у праву?

МАТИЈА ХЕДЛ
54000 Осијек
Мостарска 92

„Надмоћни Грци узалуд опсједају Троју 10 година, све док је не заузму варком: хинећи да напуштају опсаду, остављају пред Тројом великог а дрвеног коња у којему су сакривени ратници. Тројанци, унаточ опоменама пророчице Клитемнестре и свећеника Лаокоонта, увлаче коња у град. У коњу сакривени ратници отварају осталим Грцима градска врата и на тај је начин град освојен."

Овако се у 7. књизи Енциклопедије Лексикографског завода, под појмом ТРОЈА, на страници 501. (издање из 1964) описују догађаји из тројанског рата, па отуд и име Клитемнестра за пророчицу у чланку нашег новинара. Треба знати да су Општа енциклопедија и Енциклопедија Југославије, обе издате у време кад је Лексикографски завод водио Мирослав Крлежа, годинама „десна рука" свима у „Забавнику" кад треба да се провере подаци из страних или домаћих извора. Никада се још није догодило да се у њима пронађе грешка. Ово је, Матија, први пут да се сарадницима за грчку историју и уметност ове угледне установе поткраде омашка.

Да је у питању баш то, омашка, сведочи и објашњење за КАСАНДРУ и КЛИТЕМНЕСТРУ у 4. тому исте Енциклопедије, на страница-

ма 143. и 244, где се лепо може прочитати да је Касандра, по грчком миту, кћи тројанског краља Пријама, којој је Аполон поделио дар прорицања, али кад је одбила његову љубав, казнио је тако да јој нико није веровао у њена пророчанства. Узалуд је предсказивала и разарање Троје, сви су јој се ругали. После завршетка опсаде Агамемнон је Касандру довео у Микену где ју је убила Клитемнестра...

Клитемнестра је кћи Ледина и сестра лепе Јелене, жене Агамемнона, митског краља Арга. Срдита што је он жртвовао њихову кћер Ифигенију да би умилостивио богове пред полазак у тројански рат, она га је у његовој одсутности изневерила са Египстом. Кад се Агамемнон вратио као победник њих двоје га убију.

Највећи драмски писци, не само грчки (Есхил, Софокле, Еврипид) све до данашњег дана бавили су се ликовима везаним за тројански рат, посебно Клитемнестром. Зато је веома важно знати да она није ништа прорицала.

Пророчица се звала Касандра.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Александар Бакочевић

В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник"
Влада Булатовић Виб

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 100 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.104,00 динара, полугодишња 2.208,00 динара, годишња 4.416,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 2.208,00 динара, полугодишња 4.416,00 динара, годишња 8.832,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29726 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$ 32.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 91.–
ШВЕДСКА	Шкр. 270.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 278.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 75.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

WALT DISNEY
МИКИ

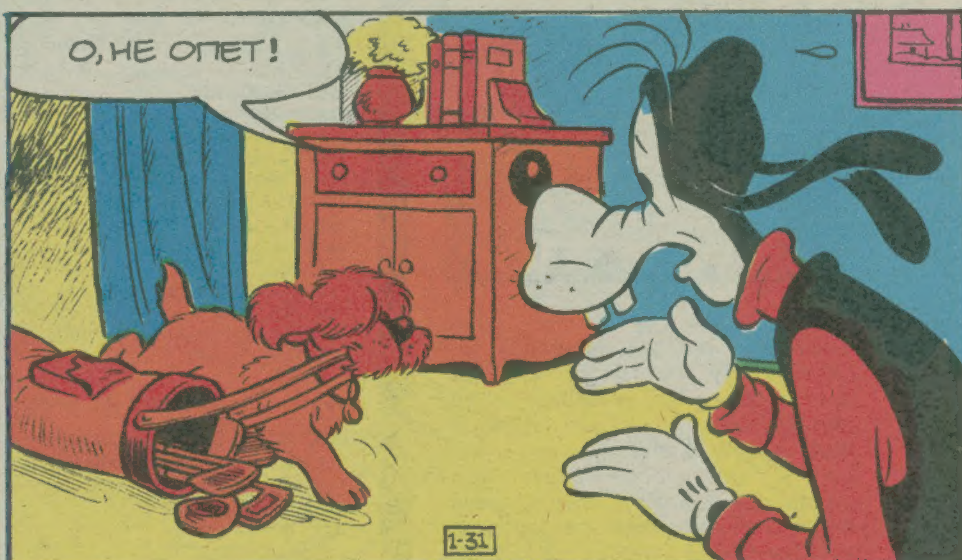

КАКАВ НЕОБИ-ЧАН ПАС!
ТО ЈЕ МАДАГАСКАРСКИ ЛОВАЧКИ ПАС!
Distributed by King Features Syndicate.

ВИДИШ! РЕДОВНО МИ ДОНОСИ НОВИНЕ!
ОДЛИЧНА ДРЕСУРА, ШИЉО!

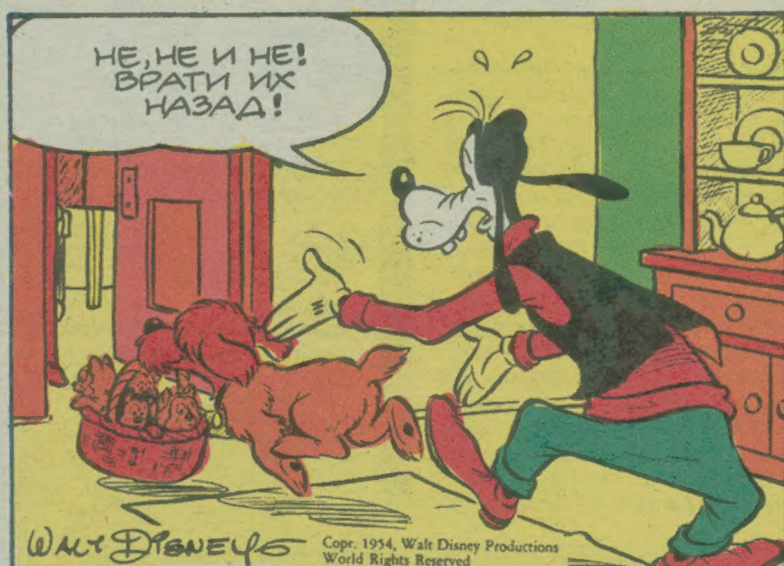

ХВАЛА ТИ, ЧУПКО, АЛИ НИЈЕ ТРЕБАЛО...

ГОСПОДЕ БОЖЕ! ОВАЈ МЕ ПОДСЕЋА НА ОРЛИЋКИНОГ ПЕТЛА ЋОКИЦУ!

САД ЈЕ ДОСТА, ЧУПКО! ТИ И ЈА ЋЕМО СЕ, ИЗГЛЕ-ДА, ПОСВАЂАТИ!

О, НЕ ОПЕТ!
1-31

ПРЕКЛИЊЕМ ТЕ, ЧУПКО, ПРЕСТАНИ! АКО ТЕ НЕКО ВИДИ - ГОТОВИ СМО!

НЕ, НЕ И НЕ! ВРАТИ ИХ НАЗАД!
WALT DISNEY

НЕ МОГУ ВИШЕ, ЧУПКО! ОДОХ ЈА КОД БАКА КАТЕ НА СЕЛО ДОК НЕ ПРОЂЕ СЕЗОНА ЛОВА!